

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI

KKTC'DE MÜZİK DERSİ ALAN LİSE
ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK BAŞARI
DURUMLARININ İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Süley ÖZDEN

Danışman: Prof. Memduh ÖZDEMİR

Lefkoşa

Mayıs, 2016

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma jürimiz tarafından Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan:.....

Prof. Memduh ÖZDEMİR

Üye:.....

Yrd. Doç. Dr. Emine Kıvanç ÖZTUĞ

Üye:.....

Yrd. Doç. Dr. Başak GORGORETTİ

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Orhan ÇİFTÇİ

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Bu tez çalışmasında, bana rehberlik eden, tezimin her aşamasında beni düşünmeye, araştırmaya sevk eden, karşılaştığım problemleri çözmeme yardımcı olan, danışmanım Sayın Prof. Memduh ÖZDEMİR'e teşekkürlerimi sunuyorum.

Araştırma boyunca yardımını esirgemeyen, verdiği fikirlerle yolumu aydınlatan, tezimi okuyup değerlendiren, görüş ve önerileri ile çalışmama katkı koyan değerli hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Emine Kıvanç ÖZTUĞ'a teşekkürü bir borç bilirim.

İstatiksel çözümlemelerde bana destek olan Sayın Sedat Yüce'ye, çalışma yaptığım okullardaki okul müdürlerine, yardımcı olan öğretmen arkadaşlarıma, arkadaşım Laden Taş'a, hep yanımda olup bana moral ve destek veren kardeşim Doç. Dr. Özge Özden FULLER'e teşekkür ederim.

Süley ÖZDEN

ÖZET

KKTC'DE MÜZİK DERSİ ALAN LİSE ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK BAŞARI DURUMLARININ İNCELENMESİ

ÖZDEN, Süley

Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü

Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Memduh ÖZDEMİR

Mayıs, 2016, 66 sayfa

Bu araştırmada, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde müzik dersi alan lise öğrencilerinin akademik başarı durumları incelenmiştir. Bu araştırmanın amacı, KKTC'de liselerde uygulanan seçmeli müzik dersinin, öğrencinin akademik başarısına olumlu veya olumsuz etkiyi ortaya koymaktır.

Araştırma modeli olarak betimsel olarak tasarlanmış tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma nicel bir araştırmadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Varış ve Cesur (2012) tarafından geliştirilen "Ortaöğretim Düzeyi Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" ve araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Araştırmada, çalışma evrenini temsil edecek şekilde örneklem seçmek için "Tabakalı Rastgele Örneklem" yöntemi kullanılmış, çalışma KKTC'de yer alan klasik liselerde öğrenim gören iki yüz seksen üç (283) 10. Sınıf öğrencisi ile yapılmıştır.

Verilerin istatistiksel çözümlemesinde, Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) 21.0 for Windows Evaluation, Kolmogrov-Smirnov, Q-Q Plot, t testi (Student t test), Varyans Analizi (ANOVA) ve Tukey testi kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda, KKTC’de liselerde müzik dersi alan öğrencilerin, müzik dersi almayan öğrencilere göre müzik dersine yönelik olumlu tutumlarında anlamlı bir fark bulunduğu ancak, akademik başarı durumlarında müzik dersi alan ve almayan öğrenciler arasında bir fark olmadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik Dersi, Liselerde Müzik Eğitimi, Tutum, Akademik Başarı.

ABSTRACT

THE ANALYSIS OF THE ACADEMIC ACHIEVEMENT OF THE STUDENTS TAKING MUSIC LESSON at HIGH SCHOOLS in TRNC

ÖZDEN, Süley

Department of Fine Arts Education

Music Teaching Msc Programme

Thesis Supervisor: Prof. Memduh ÖZDEMİR

May, 2016, 66 pages

In this research, the academic achievement of high school students that have taken music lessons in TRNC was evaluated.

The aim of this research was to find positive or negative effects of music education on TRNC high school students.

In this survey, the experimental method which is a descriptive survey model using and two basic data collecting tools were used. In order to measure the students attitude towards music education “Music Course Attitude Scale for High School Students” and to obtain individual general knowledge “Student Information Forms” were used.

We surveyed year 10 high school students. Using a “Random Haphazard Sampling” method was used on 283 students from 10 TRNC government high schools were surveyed.

Research data was statistically analyzed using SPSS(21.0) for Windows Evaluation, Kolmogorov-Smirnov, Q-Q Plot, T-Test, ANOVA and Tukey Test were used to stastically analyse the data.

In conclusion, students from the TRNC government schools who took music lessons showed positive attitudes towards music. Whereas, those who didn't take part showed low attitudes in that area. However, in academic achievement there was no difference between their achievement levels.

Key Words: Music Lesson, Music Education in High School, Attituted, Academic Achievement.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	i
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLoların LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xii
BÖLÜM I: GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	2
1.1.1. Problem Cümlesi.....	3
1.1.2. Alt Problemler.....	3
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Araştırmanın Varsayımları.....	4
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
1.6. Tanımlar	5
1.7. Kısaltmalar.....	6
BÖLÜM II: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	7

2.1. Kuramsal Çerçeve.....	7
2.1.1. Müzik Eğitimi.....	7
2.1.2. Genel Müzik Eğitimi.....	7
2.1.3. Özenen Müzik Eğitimi.....	8
2.1.4. Mesleki Müzik Eğitimi.....	8
2.1.5. Müzik Eğitiminin Boyutları ve Temel Beceriler.....	9
2.1.5.1. Ses Eğitimi.....	9
2.1.5.2. Müziksel İşitme Eğitimi.....	10
2.1.5.3. Çalgı Eğitimi.....	10
2.1.5.4. Müzik Beğenisi (Zevk) Eğitimi.....	11
2.1.5.5. Kuramsal Bilgi Eğitimi.....	11
2.1.6. KKTC’de Müzik Eğitimi İçin Uygulanan Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı.....	11
2.1.7. Müzik Eğitiminde Tutum.....	16
2.1.8. Müzik Eğitiminde Akademik Başarı.....	18
2.1.8.1. Akademik Başarı ile Tutumlar Arasındaki İlişki.....	18
2.2. İlgili Araştırmalar.....	21
2.2.1. Türkiye’de Yapılan Araştırmalar.....	21
2.2.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	23
BÖLÜM III: YÖNTEM.....	25
3.1. Araştırmanın Modeli.....	25
3.2. Evren ve Örneklem.....	25

3.3. Veri Toplama Araçları.....	27
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	27
3.3.2. Ortaöğretim Düzeyi Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği.....	28
3.4. Verilerin Toplanması.....	28
3.5. Verilerin Analizi.....	29
BÖLÜM IV: BULGULAR VE YORUM.....	31
BÖLÜM V: SONUÇ VE ÖNERİLER.....	48
5.1. Sonuç ve Tartışma.....	48
5.2. Öneriler.....	50
KAYNAKLAR.....	53
EKLER.....	57
Ek 1: Soru Formu Yönergesi.....	58
Ek 2: Öğrenci Bilgi Formu.....	59
Ek 3: Ortaöğretim Düzeyi Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği.....	61
Ek 4: KKTC Milli Eğitim Bakanlığı Genel Ortaöğretim Dairesi Müdürlüğü İzin Belgesi.....	62
Ek 5: . Ortaöğretim Düzeyi Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Kullanım İzni.....	63
ÖZGEÇMİŞ.....	64

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo	Sayfa No
Tablo 3.1. Bölgelere Göre Örneklem Sayısı.....	27
Tablo 4.1. Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerinin Dağılımı.....	31
Tablo 4.2. Öğrencilerin Ailede Müzisyen Olması, Etkinliklere Katılımı ve Enstrüman Çalma Durumlarının Dağılımı.....	34
Tablo 4.3. Dokuzuncu Sınıfta Müzik Dersi Alan Öğrencilerin Müzik Dersi Tutum Ölçeğinde Yer Alan Önergeler Verdikleri Yanıtların Dağılımı.....	35
Tablo 4.4. Dokuzuncu Sınıfta Müzik Dersi Almayan Öğrencilerin Müzik Dersi Tutum Ölçeğinde Yer Alan Önergeler Verdikleri Yanıtların Dağılımı.....	37
Tablo 4.5. Öğrencilerin 9. Sınıfta Müzik Dersi Alma Durumlarına Göre Müzik Dersi Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması.....	39
Tablo 4.6. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Müzik Dersi Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması.....	40
Tablo 4.7. Öğrencilerin Yaşlarına Göre Müzik Dersi Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması.....	42
Tablo 4.8. Öğrencilerin Bölümlerine Göre Müzik Dersi Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması.....	43
Tablo 4.9. Öğrencilerin Genel Not Ortalamalarına Göre Müzik Dersi Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması.....	44
Tablo 4.10. Öğrencilerin Ailelerinde Müzisyen Olması Durumuna Göre Müzik Dersi Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması.....	45
Tablo 4.11. Öğrencilerin Müzikle İlgili Etkinliklere Katılma Durumuna Göre Müzik Dersi Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması.....	46

Tablo 4.12. Öğrencilerin Enstrüman Çalma Durumuna Göre Müzik Dersi Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması.....	47
---	-----------

ŞEKİLLER LİSTESİ

ŞEKİL 1: Öğrencilerin Anne Eğitim Durumlarının Dağılımı.....	32
ŞEKİL 2: Öğrencilerin Baba Eğitim Durumlarının Dağılımı.....	33

BÖLÜM I

GİRİŞ

Günümüzde eğitimin birçok tanımı yapılmaktadır. Eğitim, bireyleri ve toplumları biçimlendirme, yönlendirme, değiştirme ve geliştirmede işe koyulan en etkili süreçlerin başında gelmektedir (Uçan, 2005: s.14). Eğitim, bireyleri, doğayı denetleyecek, değiştirecek ve üretim yapabilecek biçimde yetiştirme; bireylerin doğal olgunlaşmalarını arttırma ve davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci olarak tanımlanabilir (Özden, 2002: s.7). Çağdaş eğitim bilimi, sanatı ve tekniği üç genel alandan belli bir felsefi bütünlük içinde kapsayan bir çerçevede düzenleyip geliştirmeye çalışır (Uçan, 2005: s.14). Aileden alınan eğitim dışında eğitim kurumlarından alınan bilgiler, yaşama geçirilebilir ve nitelikli olmalıdır. Verilecek eğitim sanat destekli, insanı mutluluğa götüren, kişiliğini geliştirecek, doğasındaki yetenek ve güçleri, iç potansiyeli ortaya çıkaracak bir eğitim olmalıdır (Ünal, 2006: s.13).

Ortaöğretim döneminde verilen müzik eğitiminin, genellikle ergenlik döneminde kimlik arayışında olan bireylerin özgüvenlerini artırmada ve olumlu davranışlar kazanmalarında yardımcı olan bir eğitim olmasından dolayı önemli olduğu varsayılmaktadır.

Yapılan bazı araştırmalarda müzik eğitiminin akademik başarıyı olumlu etkilediği saptanmıştır. Deere, 2010 yılında yaptığı doktora tezi araştırmasında, müzik programı alan öğrencilerle almayan öğrencilerin matematiksel başarılarını karşılaştırmıştır. Araştırma sonucunda, 4.sınıflarda müzik programı alan öğrencilerde anlamlı yüksek başarı olduğu belirlenmiştir. Yine Avusturya'da müzik eğitimi ağırlıklı eğitim veren ortaokulların açılmasına öncülük eden Wolfgang Stern, müzik eğitimi ağırlıklı ortaokullarda okuyan öğrencilerin genel başarı düzeylerinin, normal okullardaki öğrencilere göre daha yüksek olduğunu belirtmiştir (Ali, 1987: s.17). Uyan, 2012'de yaptığı doktora tezi çalışmasında, özengen müzik eğitimi (genel mü-

zik eğitimiyle yetinmeyip müziğin bir dalına içten, ilgili, istekli, gönüllü ve yatkın olanlara yönelik eğitim, amatör müzik eğitimi) alan ilköğretim 6.sınıf öğrencilerinin akademik başarılarının daha yüksek olduğunu saptamıştır. İnceel 2011’de yüksek lisans tezi için yaptığı araştırmada, ilköğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutum ile Türkçe ve müzik derslerinin akademik başarıları açısından pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulmuştur.

Yine yapılan birçok uygulamalı araştırmada, müzik eğitiminin diğer alanlardaki başarıyı, akademik başarıyı arttırdığı ortaya koyulmuştur. Gardner, Fox, Jeffery ve Knowles (1996) tarafından yapılan bir grup araştırmada, aşamalı beceriye dayalı müzik eğitimi alan öğrencilerin, almayanlara göre okuma ve matematikte daha başarılı oldukları saptanmıştır (Umuzdaş, , Umuzdaş, 2015: s.274).

KKTC’de genel liselerde müzik eğitiminin öğrencilerin akademik başarısını etkilediği ile ilgili bir araştırmanın daha önce yapılmadığı gözlemlenmiştir.

Bu doğrultuda araştırma, KKTC genel liselerinde seçmeli müzik derslerinin akademik başarı durumu ile ne şekilde ilişkisi olduğunu saptamak, okul idarelerine ve eğitimcilere önemli bir kaynak oluşturmak amacı ile yapılmıştır.

1.1. Problem Durumu

KKTC’de ortaöğretim kurumlarında müzik dersi haftalık ders dağılımına göre; 6. 7. ve 8. sınıflarda haftada bir saat (40 dakika) zorunlu ders olarak yer almakta, 9. 10. 11. ve 12. sınıflarda seçmeli ders olarak haftada en az bir en çok iki saat olacak şekilde “diğer seçmeli dersler” adıyla listelenen zorunlu seçmeli ders olmayanlar grubunda yer almaktadır (KKTC Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Dairesi 2015-2016 Öğretim Yılı Haftalık Ders Dağılımı). Seçmeli müzik dersi alan 9. Sınıflarda ve almayan öğrencilerin cinsiyetleri, velilerinin öğrenim durumu, öğrencilerin ekonomik durumu, öğrenci velilerinin müzikle olan ilişkisi, öğrencilerin müzikle olan ilişkisi ve okuldaki müzik olanakları ile akademik başarılarına etkisi araştırmanın esaslarını oluşturmaktadır.

1.1.1. Problem Cümlesi

KKTC genel liselerinde seçmeli müzik dersinin öğrencinin akademik başarısı ile ilişkisi nedir?

Alt Problemler

Araştırmanın yanıt aranacak alt problemleri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

1. Müzik eğitimi alan ve almayan öğrencilerin akademik başarı durumları nasıldır?
2. Müzik eğitimi alan ve almayan öğrencilerin anne ve babalarının öğrenim durumları, öğrencinin akademik başarı durumları ile ilişkili midir?
3. Müzik eğitimi alan ve almayan öğrencilerin anne ve babalarının müzik ile ilgisi var mıdır? Varsa bu durum seçmeli müzik dersi alan öğrencilerin akademik başarıları ile ilişkili midir?
4. Öğrencilerin herhangi bir enstrüman çalması akademik başarıları ile ilişkili midir?
5. Bu öğrencilerin okul içinde müzikle ilgili etkinliklere katılması akademik başarı durumları ile ilişkili midir?
6. Öğrencilerin okul dışında müzikle ilgili etkinliklere katılması akademik başarı durumları ile ilişkili midir?
7. Öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları, akademik başarı durumları ile ilişkili midir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırma, KKTC’de liselerde uygulanan seçmeli müzik dersinin, öğrencinin akademik başarısı ile ne şekilde ilişkisi olduğunu ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, KKTC’de liselerde okul idarelerinin ders programlarında seçmeli müzik derslerine, yoğunlukla yer verip vermeme konusunda daha belirleyici etken olacağı açısından önemlidir.

Ayrıca ortaöğretimde liselerde seçmeli müzik eğitimi alan öğrencilerin müzik dersi ile ilgili tutum ve akademik başarı durumları arasındaki ilişkinin, çeşitli değişkenler göz önünde bulundurularak ortaya koyulmasının KKTC’ de uygulanan ortaöğretim müzik eğitimi açısından önem taşıdığı düşünülmektedir. İlgili alan yazın incelendiğinde müzik derslerine yönelik tutum ve akademik başarı değişkenlerini ele alan çalışmaların daha çok ilköğretim düzeyinde yoğunlaştığı görülmüş olup, ortaöğretim düzeyinde KKTC’ de gerçekleştirilen bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Bu açıdan bakıldığında liselerle ilgili çalışmanın yapılması önemlidir.

Bu araştırma KKTC’de ortaöğretimde genel liselerde öğrencilerin seçmeli müzik dersine yönelik tutumları ve akademik başarıları ile bunların arasındaki ilişkinin ilk kez incelendiği bir çalışmadır. Araştırma bu bakımdan KKTC’nin genel müzik eğitimine katkı sağlayarak gelecekte yapılacak bilimsel çalışmalara kaynak olacağı ve ışık tutması açısından önemlidir.

1.4. Varsayımlar

Bu çalışmada;

- Belirlenen araştırma yönteminin, araştırmanın amacına, konusuna ve hipotezin gerçekleşmesine uygun olduğu,
- Veri toplamak için kullanılan araçların, araştırma için gerekli bilgilere ulaşmayı sağlayacak nitelikte olduğu,
- Veri toplamada faydalanılacak 9.sınıf öğrencilerinin, çalışmada kullanılacak yöntem ve tekniklerin uygulanmasında doğru bir örneklem grubu oluşturulacağı temel varsayımından hareket edilmiştir.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma, KKTC’de Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı devlet okullarında Lefkoşa, Gazi Mağusa, İskele, Girne ve Güzelyurt ilçeleri ile sınırlıdır. 2015-2016 Öğretim Yılı’nda 10. sınıfa devam eden 2014-2015 Öğretim Yılı’nda 9.sınıflarda Seçmeli Müzik Dersi alan ve almayan öğrencilerle sınırlandırılmıştır. Araştırmanın bir önceki öğretim yılından 9.sınıf öğrencileriyle sınırlandırılması, yıllık genel not ortalamalarına ulaşmanın devam eden öğretim yılında mümkün olamayacağı içindir. 9. sınıf öğrencileriyle sınırlandırılmış olması da genellikle liselerde okul idareleri tarafından seçmeli müzik dersinin 9. sınıflarda açılıyor olmasından kaynaklanmaktadır.

1.6. Tanımlar

Müzik Eğitimi: Müzik eğitimi, “müziksel davranış kazandırma”, “müziksel davranış değiştirme” ya da “müziksel davranış geliştirme” sürecidir. (Uçan,1997: s.14).

Akademik Başarı: Akademik başarı, öğrencilerin okul yaşamında amaçlanan davranışlara ulaşma düzeyidir (Silah, 2003: s.103). Herhangi bir öğretim kademesinde, eğitim süresince eğitim verilen dersin veya derslerin amaçlarına ulaşip ulaşmadığının kontrol edilmesi için yapılan ölçme ve değerlendirme sonucunda öğrencinin aldığı o derse yönelik notların ortalamasıdır (Uyan, 2012: s.13).

Tutum: Tutum, bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir toplumsal konu, obje ya da olaya karşı toplumsal deneyim, motivasyon ve bilgilerine dayanarak örgütlediği bilişsel, duyuşsal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir (İnceoğlu, 2000: s.5).

Özengen Müzik Eğitimi: Özengen (amatör) müzik eğitimi, müziğe ya da müziğin belli bir dalına istekli ve yatkın olanlara yönelik olup, zorunlu değildir. Aksine istek, ilgi ve olanaklara bağlı olup seçmelidir (Uçan, 1997: s.31)

1.7. Kısaltmalar

KKTC : Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

TC : Türkiye Cumhuriyeti

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

BÖLÜM II

ALANYAZIN

2.1. Kuramsal Çerçeve

2.1.1. Müzik Eğitimi

Çağdaş toplumların gelişmişliklerinin o toplumun bireylerinin eğitimiyle bağlantılı olduğu söylenilebilir. Bu bağlamda ülkelerin bireylerine verdiği bilim, teknik ve sanat eğitimi sayesinde çağdaşlığı yakalayabileceği, gelişmiş ülke konumuna erişebileceğinden söz edilebilir. İşte eğitimin bir parçası olan sanat eğitiminin en önemli boyutlarından biri de müzik eğitimidir.

Çağdaş eğitim, bilim, teknik ve sanat olmak üzere üç temel konu alanı üzerinde şekillenip, düzenlenmektedir. Sanat eğitiminin bir boyutu olan müzik eğitimi, müzik öğretimi ve öğrenimi ile ilgili bir çalışma alanıdır (Gök, 2012: s.19).

Müzik eğitimi temelde müziksel davranış kazandırma, müziksel davranış değiştirme ya da müziksel davranış geliştirme süreci olarak tanımlanabilir (Uçan, 2005, Gök, 2012: s.19). “Müzik eğitimi” ifadesi farklı disiplinlerde ve ülkelerde farklı tanımlara ve çağrışımlara sahiptir. Bu noktada belirli bir teorik fikrin evrensel olarak uygulanabilir olduğu konusunda tartışmalar sürmektedir. Müzik eğitiminin çalışma alanı olan müzik öğretimi genel, özengen (amatör) ve mesleki (profesyonel) olmak üzere üç ana boyutta gerçekleştirilir (Uçan, 1997: s.31-33).

2.1.2. Genel Müzik Eğitimi

Genel müzik eğitimi, ayırım gözetmeksizin herkese yönelik genel müzik kültürü kazandırmayı hedefler. Ülkemizde genel müzik eğitimine, eğitim kurumlarının eğitim programları içinde yer verildiği görülür. Uçan (1997)’de genel müzik eğitiminin bireyin müziksel bilgi, görgü, ilgi, istek ve yeteneğini çeşitlendirip zenginleştirdiğini belirtmiştir. Schellenberg (2004)’de müzik eğitimi alan öğrencilerle yaptığı araştırma sonucunda, müzik eğitimi almış olmalarının zeka puanlarını yükselttiğini ve akademik başarılarına olumlu etki ettiğini saptamıştır. Bu

sonuca göre, genel müzik eğitiminin, bireyin zeka seviyesini arttırmak ve akademik başarısına olumlu etki etmesini sağlamak için doğru yapılandırılmasının esas alınması gerekmektedir.

Günümüz genel müzik eğitiminde, daha çok müziği bilgili, bilinçli, görgülü ve duyarlı bir anlayış ve yaklaşımla, haz duyup, zevk alarak kullanan ya da tüketen kitleler yetiştirmeye dönük bir strateji uygulanır. Bu uygulamalarda, bireyin müziksel bilgi, görgü, ilgi, istek ve yeteneğini çeşitlendirip zenginleştirerek geliştirmek esastır (İnceel,2011: s.38).

Müzik eğitimi bir bütün olmakla birlikte kapsanan temel davranış ve içerik, kullanılan araç ve gereç, izlenen yöntem ve teknik, gerçekleştirilen ortam ve düzey, öngörülen aşama ve süre bakımından çeşitlilik gösterir. Genel müzik eğitimi, iş-meslek, okul, kol, dal ve program türü ne olursa olsun, ayırım gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, her yaşta herkese yönelik olup, sağlıklı ve dengeli bir insanca yaşam için gerekli asgari- ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar (İnceel, 2011: s. 38).

2.1.3. Özengen Müzik Eğitimi

Özengen müzik eğitimi, müziğe ya da müziğin belli dalına amatörce ilgili, istekli ve yatkın olanlara yönelik olup etkin bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar. İlkokul, ortaokul ve liselerde daha çok eğitsel kol çalışmaları, seçmeli ses ve çalgı toplulukları, seçmeli koro ve orkestra çalışmaları, seçmeli bireysel ya da toplu çalgı kursları, isteğe bağlı müzik etkinlikleri ve müzik yarışmaları yoluyla gerçekleşir (Uçan, 1997). Ülkemizde genellikle çocuklar ile ergenlerin, aileleri tarafından bireysel çalgı kurslarına özendirildiği ve bu kurslara gönderildiği görülmektedir. Bunun da bireyin eğitim açısından gelişiminde önemli ölçüde etkili olacağı düşünülmektedir.

2.1.4. Mesleki Müzik Eğitimi

Mesleki müzik eğitimi, müzik alanının bir kolunu ya da dalını, kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme

olasılığı bulunan ya da öyle görünen, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar. Müzik sanatçılığı eğitimi, müzikbilimciliği eğitimi, müzik öğretmenliği eğitimi, müzik teknolojisi eğitimi, mesleki müzik eğitiminin başlıca dallarını oluşturur (Uçan, 1997). KKTC’de mesleki müzik eğitimi veren Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi, ayrıca mesleki müzik eğitiminin bir dalı olan müzik öğretmenliği eğitimi veren üç üniversitemiz vardır. Bunlar; Yakın Doğu Üniversitesi, Doğu Akdeniz Üniversitesi ve Girne Amerikan Üniversitesi’dir.

2.1.5. Müzik Eğitiminin Boyutları ve Temel Beceriler

İlköğretimden başlayarak müzik eğitimi, ses eğitimi, müziksel işitme eğitimi, çalgı eğitimi, müziksel beğeni (zevk) eğitimi ve kuramsal bilgilerin eğitimi olarak boyutlandırılmıştır. KKTC Milli Bakanlığı’na bağlı Talim ve Terbiye Dairesi 2015-2016 Öğretim Yılı’nın ilköğretime ait programında bu boyutlanmaya yönelik bir bilgi yer almamaktadır.

2.1.5.1. Ses Eğitimi

İlköğretim düzeyindeki öğrenciler için müzik eğitiminin amacı, çocuğun sesini doğru kullanmasını ve eğiterek doğru şarkı söylemesini sağlamak olmalıdır. Öztöpalan (2007: s.15) ses eğitiminin önemini, bir toplumun ses birliğinin kurulmasına ve şarkı söyleme geleneğinin doğmasına en büyük katkı sağladığına dikkat çekmektedir. Ses eğitimi doğru ses kullanmanın, doğru şarkı söylemenin yanında toplu şarkı söyleme sayesinde bireyin duygusal ve sosyal gelişimine de katkıda bulunur. Toplu söylemede sesinin arkadaşlarından çok ya da az çıkmamasına özen gösterirken, birlikte iş yapmanın, toplumla uyum içinde olmanın önemini kavrar ve bu alışkanlığı kazanır. Öztöpalan (2007: s.16) doğru şarkı söyleme becerisi kazanan bireyin toplum içinde bu özelliği ile ilgi göreceğini ve güvenli bir kişilik geliştireceğini söyler.

2.1.5.2. Müziksel İşitme Eğitimi

Müzik eğitiminin tanımından yola çıkarak bireye müziksel davranış kazandırmanın en önemli ögesi müziksel işitme becerisinin geliştirilmesi olmalıdır. Çünkü müziksel işitme, şarkı söyleme ve çalgı çalmanın temelini oluşturur. Müziksel işitme eğitimi müzik eğitiminin en soyut boyutunu oluşturur. Doğuştan getirilen, her bireyde farklı düzeyde olan müziksel işitme yeteneği, yapılacak müziksel işitme etkinlikleriyle geliştirilebilir. Genel müzik eğitiminde müziksel işitme eğitimi, ritim, ezgi, ton duygusu ve müzik belleği konularında etkinlikler düzenlenerek verilebilir. Uysal (2004: s.9)'a göre iyi bir müziksel işitme eğitimi alan bir birey, şarkı söylerken ve çalgı çalarken sesleri doğru çıkarabilme, duyduğu bir ezgiyi doğru bir şekilde ezberleyebilme, yanlışları duyup düzeltebilme, daha önce tanıdığı bir müziği anımsayabilme, nota öğretiminde bildiği kolay ezgileri okuyup yazabilme, notasını gördüğü bir ezgiyi içinde duyabilme alışkanlıklarını kazanmış olmalıdır.

2.1.5.3. Çalgı Eğitimi

Ülkemizde genel müzik eğitimi içinde, KKTC Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Programları kapsamında zorunlu olmamakla birlikte, çalgı eğitiminin giderek yaygınlaştığı görülmektedir. Çalgı eğitimi, bireyler ve toplumların devinışsel, duyuşsal, bilişsel davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla, kasıtlı olarak istendik değışiklikler oluşturma ya da davranışlar kazandırma sürecidir (Öztopalan: s.17). Çalgı eğitimi, bireyde özgüveni arttırıcı ve bağımsızlık duygusunu geliştirici bir etki yaratabilir. Biber Öz (2001: s.95)'in belirttiğı gibi çalgı eğitimi ile öğrencilerin, müzik bilgi ve beğenilerini, müzikalitelerini, birlikte müzik yapma yeteneklerini geliştirmeleri, düzenli ve disiplinli çalışma alışkanlıkları kazanmaları, ulusal ve evrensel müzik sanatını tanımaları amaçlanır. Bireysel ve toplumsal özelliğı olan bir eğitim olmasından dolayı çalgı eğitiminin bireyi ve toplumu etkileme özelliğı ile insan yaşamında etkin bir rolü olduğı, aynı zamanda müzik sevgisini güçlendirdiğı ve bağımsızlık duygusu ile bireyin kendine güvenini arttırdığı düşünülmektedir.

2.1.5.4. Müzik Beğenisi (Zevk) Eğitimi

Bireyin müzik beğenisinin geliştirilmesinin, okulda aldığı müzik eğitimi ile bağlantılı olduğu düşünülmektedir. Bilen (1995: s.17) bireye iyi bir müzik beğenisi anlayışı kazandıracak etkinliği şöyle açıklar; bireye müziğe karşı ilgi ve sevgi yaratacak, aynı zamanda müzik dinleme, müzik yapma gereksinimi uyandıracak, ona iyi bir müzik beğenisi anlayışı verecek etkinliklerin başında şarkı söyleme gelir. Okul şarkıları sözleri yönünden eğitsel, çocuk zevk ve psikolojisine uygun, ezgileri yönünden orijinal, sanat değeri taşımali, kolay öğrenilir olmalı ve sözle ezgi arasında uygunluk (prozodi) olmalıdır.

2.1.5.5. Kuramsal Bilgi Eğitimi

Müzik eğitimi içinde müziksel alan bilgilerinin öğretiminde gerekli müzik kavramlarını, işaretlerini, bunların açıklamalarını, ne anlama geldiğini ve ne işe yaradığını öğretmek, yer vermek gerekir. Kendi sesleri veya çaldıkları çalgılarla ilgili bilgileri, nasıl korunması gerektiği konusunda bilgilerin verilmesinin uygun olacağı söylenebilir. Hatta kendi halk müziğimizi tanıtıcı bilgiler, tarihten günümüze kadar gelen ünlü besteciler hakkında bilgilerin verilmesi uygun olabilir. Öztöpalan (2007: s.18)'de, öğrencilere verilecek kuramsal bilgilerin fazla, boğucu olmaması, aldıkları ses eğitimi ve çalgı eğitiminde kullanabilecekleri bilgiler olmasına özen gösterilmesi, ayrıca bilgilerin verilmesinde, kolaydan zora, bilinenden bilinmeyene doğru bir sıra izlenmesi gerektiğini belirtmiştir.

2.1.6. KKTC'de Müzik Eğitimi İçin Uygulanan Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı

Eğitim programı, bir eğitim kurumunun çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı milli eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar (Varış, 1997: 14). Öğretim programı ise eğitim amaçları doğrultusunda öğrenciye kazandırılması istenen bilgi, beceri, tutum ve davranışların ders kümeleri olarak planlı bir biçimde düzenlenmesidir (Çubukçu, 2008: 142). Program, modeli, amaçları, etkili öğeleri, etkinlikleri, içeriği, zamanlama ve sıralama önerilerini ve değerlendirme şekillerini içermelidir (Harrison, 1983: s.13).

KKTC’de Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Dairesi; 9, 10, 11 ve 12. sınıflar için, 2013-2014 öğretim yılından itibaren geliştirilmek üzere, TC Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü’nün 2009’de yayımladığı Ortaöğretim 9, 10, 11 ve 12. sınıflar Müzik Dersi Öğretim Programı’ndan yararlanılmıştır.

Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı, öncelikle her öğrencinin müziği bir ders olarak değil, bir yaşam biçimi haline dönüştürmesi hedeflenerek hazırlanmıştır. Ayrıca öğrencilere müziği sevdirmek, yaparak yaşayarak öğrenme yoluyla müzikten haz almalarını sağlamak ve estetik bir bakış açısı oluşturmak amacıyla öğrenciyi merkez alarak hazırlanmış bir programdır (MEB, 2009, s.6).

Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programının Genel Amaçları

Bu program ile öğrencilerin;

- İstiklal Marşı’nı beraber milli birlik ve bütünlüğü pekiştiren diğer marşların da doğru ve etkili kullanmaları,
- Türkçeyi doğru ve etkili kullanmaları,
- Atatürk’ün müzik görüşleri doğrultusunda yapılan çalışmalarla ulaşılan aşamaları takip etmeleri,
- İyiye ve güzele yönelerek iyi alışkanlıklar edinmeleri,
- Anlama, anlatma ve yaratma gücünü geliştirmeleri,
- Entelektüel merakı geliştirmeleri,
- Müziğe yönelik olumlu tutum sergileyerek öz güveni ve yaratıcılığı geliştirmeleri,
- Araştırma yapma, bilgi üretme ve bilgiyi kullanma gücünü geliştirmeleri,
- İlgi ve yeteneği doğrultusunda müzik etkinliklerine yönelmeleri (şarkı söyleme, çalgı çalma, yaratıcı çalışmalar, araştırma),

- Müziksel bilgi, görgü, ilgi, istek ve yeteneğini geliştirmeleri,
- Müzik terminolojisini ve dilini doğru kullanmaları,
- Müziksel algı ve bilgilendirme ile müziksel temel okuma ve yazma becerisine sahip olmaları,
- Müziğin diğer sanat dallarıyla ilişkisini kurarak estetik duygularını geliştirmeleri,
- Bilinçli bir müzik dinleyicisi olmaları,
- Müzik dağarcığı oluşturmaları,
- Ülkemiz müzik türleri ile birlikte evrensel bir müzik kültürüne sahip olmaları amaçlanmaktadır.

Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı Öğrenme Alanları:

- Söyleme-Çalma
- Dinleme
- Müziksel Algı ve Bilgilenme
- Müzik Kültürü
- Müziksel Yaratıcılık

9. Sınıflarda Öğrenme Alanlarına Göre Kazanımlar:

Söyleme-Çalma:

1. Sesi tekniğine uygun olarak kullanır.
2. Eserleri hız, gürlük ve anlatım terimlerine uygun olarak seslendirir.
3. İstiklal Marşı'nı nefes yerlerine dikkat ederek söyler.
4. Kanon seslendirmeye istekli olur.

5. Müzikte deşifre yapar.
6. İki sesli eserleri seslendirir.
7. Majör-minör tonalitelerden oluşan eserler seslendirir.
8. Ülkemiz müzik türlerinden örnekler seslendirir.
9. Dünyanın farklı bölgelerindeki müzik eserlerinden örnekler seslendirir.
10. Türk müziğine ait makamsal eserleri seslendirir.

Dinleme:

1. Sesin temel özelliklerini açıklar
2. Dinlediği eserlerde hız, gürlük ve anlatım terimlerini fark eder.
3. Uluslararası sanat müziği tür-biçimlerini dinlemeye istekli olur.
4. Dünyanın farklı bölgelerindeki müzikleri tanır.

Müziksel Algı ve Bilgilenme:

1. Müzikte kullanılan anahtarları tanır.
2. Basit ölçüleri kavrar.
3. İkili ve üçlü yatay aralığı tanır.
4. İkili ve üçlü dikey aralığı tanır.
5. İki diyezli ve iki bemollü majör-minör tonaliteleri tanır.
6. Türk müziği ses sistemini tanır.
7. Türk müziği usullerinin vuruşlarını tanır.
8. İki ve üç bölümlü biçimleri ayırt eder.

Müzik Kültürü:

1. Müzikte İlk Çağ, Orta Çağ ve Rönesans dönemlerinin genel özelliklerini açıklar.
2. Türk müziği tarihi hazırlık döneminin genel özelliklerine örnek verir.
3. Ülkemizdeki müzikleri türlerine göre sınıflandırır.
4. Türk halk müziğinin genel özelliklerini açıklar.
5. Türk sanat müziği biçimlerini (form) tanır.
6. Milli bilinç kazandıran marşları tanır.
7. Atatürk'ün güzel sanatlara ve güzel sanatlar içinde müziğe verdiği öneme sözlerinden örnekler sunar.
8. Atatürk'ün müzik görüşleri doğrultusunda yapılan çalışmaları ve sağlanan gelişmeleri tanır.

Müziksel Yaratıcılık:

1. Yatay aralıklardan ezgi oluşturur.
2. Ritim-ezgi çalgısı yoktur.
3. Dağarcığındaki basit ölçülerde yazılmış eserlere uygun ritim eşliği oluşturur.
4. Türk halk müziğinin yaşanmış öykülerini canlandırır (MEB, 2009).

KKTC'de Ortaöğretim'de müzik dersi, TC Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Müdürlüğü'nün 2009 yılında yayımladığı müzik öğretim programına bağlı kalarak 9, 10, 11 ve 12.sınıflarda seçmeli ders olarak okutulmaktadır (KKTC Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Dairesi, 2015-2016 Öğretim Yılı Ortaokul, Genel Lise, Fen Lisesi, Resmi-Özel Kolej ve Anadolu Liseleri Haftalık Ders Dağılımı: 2015).

2.1.7. Müzik Eğitiminde Tutum

Geçmişten günümüze kadar tutum kavramı ile ilgili birçok tanım yapılmıştır. Tutumun, bireyin öğrenmeyle kazanılan, davranışlarına yön veren karar verme sürecinde taraf olmaya neden olan bir olgu olduğunu söyleyebiliriz.

Tutumun kelime anlamına bakacak olursak, 19. yy'da bilimsel olarak incelenmeye başlanmış olan tutum, Latince kökeninde "harekete hazır" anlamına gelmektedir (Arkonaç, 2001: s.158). Tutum için yapılan tanımlarda, Cüceloğlu (1991: s.84) "bireyin kendi dünyasının bir yönüyle ilgili güdülenme, algılama, coşku ve tanıma süreçlerinin devamlı bir örgütlenmesidir. Tutumlar organize olmuş uzun süreli duygu, inanç ve davranış eğilimleridir. Bu eğilimler diğer insanları, grupları, fikirleri, ülkenin diğer yörelerin ya da nesneleri konu edinir" der. İnceoğlu (2000: s.5)'na göre tutum, bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir nesne, toplumsal olgu ya da olaya karşı deneyim, güdülenme ve bilgilerine dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir. Bir başka tanımda ise tutum, bireyin düşünce, duygu ve davranışlarını birbirleriyle uyumlu kılarak etkiler. Bu üç öge, yerleşmiş güçlü tutumlarda tam olarak bulunur. Zayıf tutumlarda özellikle davranışsal öge çok zayıf olabilir (Kağıtçıbaşı,1999: s.104). Tutumu oluşturan bu öğeler bilişsel, duygusal ve davranışsal öge olarak adlandırılır. Bunlar arasında genellikle iç tutarlılık olduğu varsayılarak, buna göre bireyin bir konu ile ilgili bildikleri o konuya olumlu bakmasını gerektiriyorsa (bilişsel öge), birey o konuya ilişkin olumludur (duygusal öge). Bunu sözleri ya da davranışları ile gösterir (davranışsal öge) (İnceoğlu, 2000: s.8).

Bireyin bilgilerine dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimi olan tutumun, kuşkusuz eğitim için önemi yadsınamaz. İnceel (2011: s.64) eğitimde tutumun önemine şu şekilde vurgu yapmaktadır; "eğitimde başarıyı etkileyen değişkenlerden biri de öğrencinin konu, okul, öğretmen gibi öğelere olan tutumudur. Öğrencinin bu öğelere yönelik tutumlarının olumlu ya da olumsuz olması başarısını etkileyecektir". Bu tanımlar ışığında müzik eğitiminde öğrencinin müzik dersine yönelik olumlu tutum geliştirmesinin akademik başarısına olumlu etki edeceği düşünülmektedir.

Müzik eğitimine yönelik öğrencilerin tutumları daha önceki müzik yaşantıları ve ailelerinin müziğe karşı tutumları ile yakından ilgili olduğuna, yapılan birçok bilimsel araştırmada yer verilmiştir.

Öztopalan (2007: s.32-35) “müzik dersine yönelik öğrencilerin tutumları ailelerin müziğe ve müzik dersine yönelik tutumlarıyla çok yakından ilişkilidir. Aynı zamanda öğrencilerin geçmişteki okul müzik yaşantıları ile de ilişkilidir. Öğrencilerin geçmişte müzik dersinden beklentilerinin karşılanmaması, müzik öğretmenlerini sevememeleri, müzik becerilerini kazanamamaları, uygulamalı sınavlarda başarılı olamadıklarından onurlarının zedelenmesi müziğe ve müzik dersine karşı olumsuz tutum geliştirmeleri belki de ailelerinin tutumlarından etkilenmelerinden daha çok etken olabilmektedir. Ancak öğrencilerin müziğe ve müzik dersine karşı geliştirdikleri olumsuz tutumları değiştirmek olanaklıdır. Olumsuz etkiler bile olsa öğrenciler için müziğin ilgi çeken bir alan olduğu bilinmektedir” diyerek, müzik dersine karşı öğrencilerin tutum belirlemede etki eden faktörlere dikkat çekmektedir. Öğrencilerin müzik dersine karşı olumlu tutum geliştirmeleri için müzik eğitiminin niteliğini arttırmak, uygulamaya yönelik aktivitelere sıklıkla yer verici eğitim programlarını yürürlüğe koymanın yerinde olabileceğini söylemek mümkündür. Öztopalan (2007: s.36-37) da öğrencilerin ilgilerini çekecek, müzik dersine yönelik olumlu tutumlar geliştirmenin, müzik eğitimi yaşantılarının niteliği artırılarak gerçekleştirilebileceğini, öğrencileri başarılı kılarak başarılı oldukları duygusunu verebilecek müzik eğitimi uygulanmasının, müzik dersine karşı olumlu tutumların geliştirilmesinde etken olabileceğini söylemektedir.

Müzik derslerinin teorik bilgi ağırlıklı olmaktan çok müzik etkinliği ağırlıklı işlenmesi de öğrencilerin olumlu tutum geliştirmesinde etken olabilir. Böylelikle öğrencide farklı düzeylerde olan müzik potansiyelinin açığa çıkarılarak geliştirilmesi ve müzikten doyum sağlanması açısından önemlidir (İnceel, 2011: s.66). Müzik alanında yapılan tutum araştırmalarının, sosyal ve psikolojik tutum araştırmaları ile aynı döneme rastladığını ve dönemin 1930’lu yıllara rastladığını görmekteyiz. Bu çalışmalar müziğe yönelik tutumlarda öğrencilerin çeşitli değişkenleri arasındaki

ilişkileri incelemekte, yöntem ve bulgular açısından günümüz araştırmalarına ışık tutmaktadır (İnceel, 2011: s.66-67).

2.1.8. Müzik Eğitiminde Akademik Başarı

Başarı, insanın mükemmellik standardına ulaşip, bu standartları aşmayı amaçlamasıdır. İnsan ihtiyaçları kapsamında yer alan başarı dürtüsü davranışı etkiler, başarı gereksinimi yüksek olan bireyler yaptıkları işe daha dikkat ederler ve herkesten daha iyi yapmaya çalışırlar (Cüceloğlu, 1991: s.251-254). Başarı, uyumlu ve doyumlu yaşamaktır. Birey için anlamlı amaçların, yapılmış olan günlük programlarla adım adım gerçekleşmesidir (Suner, 2000: s.32). Başarılı bireyler, problemi nasıl çözeceklerine bakmaktadırlar. Nedenleri kendi dışlarında değil, kendi içlerinde ararlar ve sonucu değiştiremeyecekleri durumları kabul edip, problemi çözecek yeni alternatif yollara yönelirler (Suner, 2000: s.32).

Akademik başarının açıklamasında başarının ne olduğu ile ilişkili açıklamalara aşağıda yer verilmiştir.

Eğitimde başarı denildiğinde genellikle okulda okutulan derslerde öğretmenlerce takdir edilen puanlarla, test puanlarıyla ya da her ikisi ile birden belirlenen veya kazanılan bilgilerin ifadesi olan “ Akademik Başarı” kastedilmektedir (Topoğlu , Erden, 2012: s.31)

İnceel (2011: s.68) yaptığı araştırmada Parelius ve Parelius (1987) başarıdaki farklılığın genellikle alınan notlardaki farklılıkla bağdaştırıldığını ve bu notların eğitimsel olarak adlandırıldığına vurgu yapıldığını, eğitimde başarıyı etkileyen başlıca faktörlerden birinin öğrenci tutum ve değerleri olduğunu belirtmiştir.

Bu açıklamalar doğrultusunda, akademik başarıyı müzik eğitimi süreci sonunda öğrenci başarısını notla ifade etme olarak tanımlamak gerektiği düşünülmektedir.

2.1.8.1. Akademik Başarı ile Tutumlar Arasındaki İlişki

Eğitimde başarıyı etkileyen birçok faktör olduğunu bunların aile, okul ve yaşanılan çevre olduğunu söylenilebilir.

Öztopalan (2007: s.34) da eğitimde başarıyı etkileyen pek çok faktör olduğunu, bunlar arasında öğrencinin okula, öğretmene, derse karşı tutumları ve öğretmenin öğrencilere yönelik tutumları sayılabileceğini, doğal olarak tutumların olumlu olmasının, öğrencilerin başarısını da olumlu yönde etkileyeceğini vurgulamıştır.

Eğitim açısından “başarı”, öğrencinin müfredat çerçevesinde belirlenmiş hedeflere varmasıdır. Bunun için okul idarelerinin, müfredatın en iyi şekilde uygulanmasını sağlama, uygun araç-gereçleri temin etme, öğretmenlerin belirli hizmet içi eğitim almalarını sağlama ve en son teknolojik olanaklardan yararlanma konusunda öğrencilerin başarısını arttırmak için çalışıyor olmaları, eğitimde akademik başarıyı arttırmada yeterli olmayabilir.

Can (1992); Jersild (1983); Bloom (1979)’a göre, öğrenci başarısında etkili olan çok sayıda faktör vardır. Bunlardan bazıları, öğrencinin zihinsel kapasitesi, duyuşsal özellikleri, öğretim hizmetinin niteliği, öğrencinin sosyo-ekonomik durumu, öğretme niteliği, sınıf ya da okul koşulları olarak sıralanabilir (Kırkız, 2010: s.56). Parelius ve Parelius (1987), eğitsel başarıdaki farklılığın genellikle alınan notlardaki farklılıkla bağdaştırıldığını ve bu notların eğitimsel olarak adlandırıldığını vurgulamaktadırlar. Eğitimde başarıyı etkileyen başlıca faktörlerden birinin öğrenci tutum ve değerleri olduğunu belirtmişlerdir (İnceel, 2011: s.68). Buna paralel olarak Bloom (1998) da öğrenci başarısının not ya da puan gibi sayısal gösterge ile belirlendiğine işaret etmektedir. Bu açıklamalar doğrultusunda, akademik başarı eğitim süreci sonunda öğrenci başarısının notla ifade edilmiş hali olarak tanımlanabilir (Aşçı, 2004: s.38).

Yukarıda yer alan açıklamalar ışığında, öğrenci başarısını etkileyen pek çok faktör olduğunu, bunların öğrencinin zihinsel kapasitesi, öğrencinin sosyo-ekonomik durumu, öğrencinin derse karşı tutumu, öğretme niteliği ve öğrenilen sınıf koşulları olduğunu söylemek gerekir.

Yapılan araştırmalarda öğrencinin herhangi bir derse karşı olumsuz bir tutum geliştirmesinin dersteki başarıyı etkilediğine dair vurgu yapılmaktadır.

Öğrenci herhangi bir derse karşı olumsuz bir tutum geliştirdiği zaman derse girmek, ödevini yapmak istemeyip, derse katılmamak için bahaneler arayabilir. Severek, olumlu tutumlar besleyerek işlenen bir derste, öğrencilerin, öğretmenin tutumundan etkilenmesi ve o derste başarılı olması beklenir. Sevdiği bir derste öğretmenin başarılı olması kadar doğal bir olay yoktur, öğretmenin başarısı da öğrencinin başarısıdır şüphesiz (Oral, 2004: s.90; Öztöpalan, 2007: s.36). Öğretmenin öğrenciye yönelik tutumları başarıyı etkileyen bir faktör olarak görülmektedir. Öğretmenlerin başarılı bir öğrenci ile başarısız bir öğrenciye yönelik tutumları arasında farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılık başarılı öğrenciye karşı daha pozitif bir bakış açısı ve daha olumlu bir yaklaşım olarak kendini gösterirken, başarısız bir öğrenci için de bunun tersi bir durum söz konusudur. Öğretmenin öğrenciye yönelik bu tarzdaki olumsuz tutumlarının, öğrencinin dersine yönelik olumlu ya da olumsuz tutum geliştirmesi üzerinde etkili olmaktadır (Bloom, 1998: s.131-133; Aşçı, 2004: s.38; Öztöpalan, 2007: s.35).

Başarıyı etkileyen diğer bir faktörün öğrencinin kendisine ilişkin algıları olduğundan bahsedecek olursak, bir öğrencinin bir öğrenme ünitesi ya da derse ilişkin elde ettiği başarılar ve bu başarılarla ilgili algılar zaman içinde birikerek kararlılık kazanır. Bu da öğrencinin, aynı türden olan sonraki öğrenme ünitelerine ve derse yönelik kendine olan güvenini arttıracaktır. Başarısız öğrenme yaşantılarında da muhtemelen bu durumun tersi olacaktır. Dolayısıyla öğrencinin kendisine ilişkin başarı ya da başarısızlık algıları da akademik başarıyı etkileyecektir (Bloom, 1998: s.173; Aşçı, 2004: s.38; Öztöpalan, 2007: s.35). Öğrencinin daha önceki dönemlere ait öğrenmeleri de başarıyı etkileyen faktörler arasındadır. Yani öğrencinin, aynı derse ilişkin geçmişteki öğrenme deneyimleri ona yeterli bilgi birikimini kazandırdıysa, mevcut duruma ilişkin başarı göstergelerinin de olumlu olması beklenir (Bloom, 1998: s.153-162; Öztöpalan, 2007: s.36).

Yukarıdaki açıklamalar ışığında tutumun akademik başarı üzerinde önemli etkisi olabileceğinden yola çıkarak, öğrenci bir derse yönelik olumlu bir tutum geliştirmişse o derse ilişkin başarısının da yüksek olabileceği düşünülmektedir.

2.2. İlgili Araştırmalar

2.2.1. Türkiye’de Yapılan Araştırmalar

Bu bölümde bu araştırma ile ilgili olduğu görülen, müzik eğitimi ilgili araştırmalara özet olarak yer verilmektedir. Uyan (2012) “Özengen Müzik Eğitimi Alana ve Almayan İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarının ve Okula Yönelik Tutumlarının İncelenmesi” konulu doktora tezi çalışmasında, 6. sınıf öğrencileri araştırmanın evrenini oluşturmuştur. Örneklemi ise Ankara ili içinde bulunan 8 okulda bulunan 6. Sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Bulgularda, özengen müzik eğitimi alıp almama durumunun, annenin babanın eğitim durumu ve ailenin gelir durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Özengen müzik eğitimi alan öğrencilerin akademik başarıları ve okula yönelik tutumları, eğitim aldıkları müzik dalına, eğitim aldıkları süreye ve ders saatine göre anlamlı farklılık gösterdiği saptanmış olup, genel olarak bakıldığında ise, özengen müzik eğitimi alan ve almayan öğrencilerin akademik başarıları ve okula yönelik tutumları arasında anlamlı derecede farklılık olduğu bulgularına varılmıştır. Buna göre özengen müzik eğitimi alan öğrencilerin almayanlara göre, akademik başarılarının daha yüksek, okula yönelik tutumlarının ise daha olumlu olduğu saptanmıştır.

Varış ve Cesur (2012) “Ortaöğretim Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişki” isimli yayınladıkları makalede, yaptıkları araştırma sonucunda, müzik dersi alan öğrencilerin derse yönelik tutumlarının orta düzeyde, dersin içeriği ile ilgili akademik başarılarının ise oldukça düşük düzeyde olduğu; tutum puanları yükseldikçe başarı puanlarının kısmen düştüğü görülmüştür. Öğrencilerin, dersi gönüllü ve zorunlu seçme durumlarına göre müzik dersine ait tutum puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterdiği, akademik başarı puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır.

Öztopalan (2007) “İlköğretim Düzeyindeki Özel Okullar ile Devlet Okullarının 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki” isimli yüksek lisans tez çalışması sonucunda, İzmir Buca ilçesi ilköğretim düzeyi özel ve devlet okullarının 6,7 ve 8.

sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları, öğrencilerin okudukları okul türüne göre önemli farklılıklar saptanmıştır. İlköğretim düzeyindeki devlet okullarında okuyan öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının özel okullarda okuyan öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarına oranla önemli düzeyde yüksek çıktığı belirlenmiştir.

Ayrıca öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumları ile öğrencilerin bu derse ilişkin birinci dönem notları arasında, not ortalaması 1 (geçer) olan öğrenciler ile not ortalaması 4 (iyi) ve 5 (pekiyi) olan öğrenciler arasında bir farklılaşmanın olduğu belirlenmiştir. Not ortalaması 2 (geçer) olan öğrenciler ile not ortalaması 4 (iyi) ve 5 (pekiyi) olan öğrenciler arasında bir farklılaşma olduğu görülmüştür. Birinci dönem notları beş olan öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarının diğer not gruplarına göre daha olumlu olduğu, buna göre öğrencilerin not ortalamaları yükseldikçe derse ilişkin tutumlarının olumlu olduğu saptanmıştır.

İnceel (2011) “İlköğretim Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları ile Türkçe ve Müzik Dersleri Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” konulu yüksek lisans tez çalışmasında, müzik dersine ilişkin tutumun cinsiyete göre kız öğrencilerin puanın, erkek öğrencilerin puanından daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Ailenin ekonomik durumunun öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarını etkilemediği, öğrencinin bir enstrümana sahip olmasının anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır. Müzik dersine ilişkin tutumları, okul dışında müzikle ilgilenme durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna varılmış, okul dışında müzikle ilgilenen öğrencilerin puanlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Müzik dersine ilişkin tutumun, müzik dersi notları bakımından, istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Müzik dersine ilişkin tutumun Türkçe dersi notları değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermediği sonucu elde edilmiştir. Öğrencilerin müzik dersi notları ile Türkçe dersi notları arasında istatistiksel açıdan pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Gök (2012) “ Müzik Eğitiminde 5E Modelinin Akademik Başarı, Tutum ve Kalıcılığa Etkisi” konulu doktora tez çalışmasında, ilköğretim müzik dersi öğretim programının 7. sınıf müzik dersinde yer alan “ Müzik Dizileri Öğreniyorum”

konusu ve kazanımları doğrultusunda üç hafta boyunca uygulama yapılmıştır. Uygulama sürecinde deney grubunda dersler 5E modeline göre araştırmacı tarafından geliştirilen etkinliklerle, kontrol grubunda ise İlköğretim 2006 Müzik Öğretim Programı Öğretmen Kılavuz Kitabı'nda yer alan öğretim yöntem ve teknikleri ile işlenmiştir. Araştırma sonucunda, 5E Modelinin uygulandığı deney grubu öğrencileri ile 2006 Müzik Öğretim Programı Öğretmen Kılavuz Kitabı'ndaki etkinliklerin uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin müzik dersi başarıları, müzik dersine yönelik tutumları ve öğrendiklerini hatırlama düzeyleri arasında anlamlı derecede fark olduğu saptanmıştır. Uygulanan test sonuçlarına göre 5E modelinin uygulandığı deney grubu öğrencilerinin akademik başarı ve hatırlama düzeylerinin mevcut öğretim yöntemlerinin kullanıldığı kontrol grubu öğrencilerine göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca araştırmada, 5E modelinin ilköğretim müzik dersinde öğrencilerin derse yönelik ilgi ve katılımlarında olumlu etki yarattığı gözlemlenmiştir.

2.2.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Giomi (2004) “ Üç Yıllık Piyano Eğitiminin Çocukların Akademik Başarılarına, Okul Performanslarına ve Öz güvenlerine Etkisi” (Effects Of Three Years Of Piano Instruction On Children’s Academic Achivement, School Performance And Self Esteem) isimli araştırmasında, üç yıl süre ile piyano eğitimi almış ilköğretim düzeyindeki öğrencilerin akademik başarılarının ve öz saygılarının durumunu incelemiştir. Kontrol ve deney grubu oluşturarak yaptığı incelemede, deney grubunda yer alan öğrencilere üç yıl süre ile piyano eğitimi verilmiş, ayrıca her bir öğrenciye bir piyano tahsis edilmiştir. Araştırma sonucunda piyano eğitiminin, öğrencilerin öz saygısına olumlu etki yaptığı, okuldaki müzik dersi notlarına olumlu etki yaptığı, ancak matematik ve dil konusundaki notlarına olumlu bir etki yapmadığı saptanmıştır.

Schellenberg (2004) “Müzik Derslerinin IQ Yükseltmesi” (Music Lessons Enhance IQ) konulu araştırmasında, ilköğretim düzeyindeki öğrenciler üzerinde deney ve kontrol grubu oluşturulmuş, deney grubuna ses ve tuşlu çalgılar eğitimi verilmiş, kontrol grubuna da drama veya başka özel eğitimler verilmiştir. Araştırma sonunda müzik eğitimi alan deney grubundaki öğrencilerin testlerdeki zeka puanları

ve buna bağlı olarak akademik başarıları, diğer kontrol grubundaki öğrencilere göre daha yüksek çıkmıştır.

Rauscher, Show, Levine, Wright, Dennis, Newcomb (1997) “Müzik Kurslarının Uzun Dönem Okul Öncesi Çocuklarda Uzay-Şekil Yeteneğinin Geliştirilmesi” (Music Tranning Causes Long-Term Enhancement Of Preschool Children’s Spatial-Temporal Reasoning) konulu araştırmalarında, beyindeki bilişsel yapı ile ilgili modelden yola çıkarak, küçük çocukların şekil-uzay yeteneğini ve algılama gücünün müzik eğitimi ile ilgili olduğu ilişkisini araştırdılar. Okul öncesi çocuklar üzerinde yapılan bu araştırmada, piyano eğitimi alan çocuklar, bilgisayar eğitimi alan çocuklar ve diğer dallarda eğitim alan çocuklar, araştırmanın örneklem grubunu oluşturmuştur. Araştırma sonucunda, uygulanan ön-test son testlerden sonra piyano eğitimi alan çocukların şekil-uzay yeteneğinin diğer gruplara göre önemli ölçüde yüksek olduğu saptanmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, müzik eğitiminin öğrencilerin akademik başarıları ile olan ilişkisini tespit etmek amacıyla betimsel olarak tasarlanmış ve tarama modeli kullanılmış nicel bir araştırmadır. “Betimsel araştırmalar, verilen durumu olabildiğince tam ve dikkatli bir şekilde tanımlar. Eğitim alanındaki araştırmada, en yaygın betimsel yöntem tarama çalışmasıdır. Çünkü araştırmacılar bireylerin, grupların ya da (bazen) fiziksel ortamların (okul gibi) özelliklerini (yetenekler, tercihler, davranışlar vb.) özetler” (Büyüktürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2012: s.22). “Tarama modeli, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir” (Karasar, 2011: s. 79). “Gerçekliği araştırmacıdan bağımsız gören, kendi dışında olan gerçekliğin de nesnel olarak gözlemlenip, ölçülüp analiz edileceğini kabul eden pozitivist görüş nicel araştırmaları tanımlamaktadır” (Büyüktürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2012: s.12).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini KKTC Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı liselerde 2014-2015 Öğretim Yılı’nda 9. sınıf olan, 2015-2016 Öğretim Yılı’nda 10. sınıfta öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır.

Araştırma evrenini tamamına ulaşılması zaman, maliyet ve kontrol bakımından güç olacağından dolayı araştırmada çalışma grubunu temsil edecek şekilde örneklem seçmek için Tabakalı Rasgele Örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Tabakalı Rastgele Örnekleme yöntemi; “Evren her bir evren birimi ve yalnız bir tabakaya ait olacak ve hiçbir evren birimi açıkta kalmayacak; tabaka içi değişim olabildiğince küçük (homojen), tabakalar arası değişim oldukça büyük (heterojen) kalacak şekilde alt

gruplara bölünerek örneklemin her bir tabakadan ayrı ayrı ve birbirinden bağımsız olarak çekildiği örnekleme yöntemine tabakalı örnekleme adı verilir” (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2012: s.86). İncelenen değişken evrendeki deneklerin herhangi bir özelliğine göre değişkenlik gösteriyorsa (yaş, cinsiyet, sosyo-ekonomik, kültürel özellikler vb.) başvurulacak yöntem tabakalı rastgele örnekleme yöntemidir (MEB, 2011: s.15). Öğrenci sayıları ilçelere göre tabakalanmış ve tabaka ağırlıklarına göre orantılı örneklem sayısı hesaplanmıştır. Daha sonra ise tabakalardan Basit Rasgele Örnekleme yöntemi ile seçim yapılmıştır. Buna göre aşağıda detayları verilen KKTC’de kurulu klasik liselerde öğrenim gören 1076 10.’ncü sınıf öğrencisinden %95 güven aralığı ve %5 örnekleme hatası ile 283 öğrenci ile görüşülmesi yeterli olduğu halde araştırmanın güvenilirliğinin artması açısından toplam 355 öğrenci ile görüşülmüştür. Böylece araştırmadaki örnekleme hatası %4,2’ye düşürülmüştür.

Örneklem sayısı ;

N: Çalışma evrenindeki kişi sayısı

n:Örnekleme alınacak birey sayısı

p:İncelenen olayın görülüş sıklığı (gerçekleşme olasılığı)

q:İncelenen olayın görülmeysi sıklığı (gerçekleşmeme olasılığı)

t:Belirli bir anlamlılık düzeyinde, z tablosuna göre bulunan teorik değer

d:Olayın görülüş sıklığına göre kabul edilen örnekleme hatasıdır.

$$n = \frac{N * t^2 * p * q}{(N - 1)d^2 + t^2 * p * q}$$

$$n = \frac{1076 * (1.96)^2 * 0.50 * 0.50}{(1075)(0.05)^2 + (1.96)^2 * 0.50 * 0.50} = 283$$

Tablo 3.1. Bölgelere Göre Örneklem Sayısı

Bölge	Öğrenci Sayısı	N/Ni	Örneklem Sayısı
Lefkoşa	217	0,20	57
Mağusa	290	0,27	76
Girne	264	0,25	69
Güzelyurt	124	0,12	33
İskele	181	0,17	48
Toplam	1076	1,00	283

**Kaynak; KKTC Milli Eğitim Bakanlığı*

Tablo 3.1.'de görüldüğü üzere; KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı liselerde öğrenim gören 1076 kişiden oluşan 10. sınıf öğrencisinden 283 öğrenci örneklem grubu olarak seçilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak soru formu kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak soru formu kullanılmasının nedeni, diğer veri toplama tekniklerine (görüş, gözlem) göre farklı bölgelerden çok daha büyük gruplara hızla uygulama olanağının olması ve maliyetinin daha düşük olması gibi avantajlarının olmasından kaynaklanmaktadır. İki bölümden oluşan soru formunun birinci bölümünde kişisel bilgiler, ikinci bölümünde ise Ortaöğretim Düzeyi Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği yer almaktadır (Ek 3: s.59).

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu içeriğinde araştırmaya dahil edilen öğrencilerin yaş, cinsiyet gibi tanıtıcı özelliklerini, ailelerinin gelir durumlarını kendi ifadelerine göre akademik başarı durumlarını ve okul dışında müzikle ilgilenme durumlarını saptamaya yönelik sorular yer almaktadır (Ek 2: s.57)

3.3.2. Ortaöğretim Düzeyi Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği

Soru formunun ikinci bölümünde Varış ve Cesur (2012) tarafından geliştirilen Ortaöğretim Düzeyi Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır (Ek 3: s.59).

Ölçek 5'li likert tipte hazırlanmış olup 11 olumlu ve 7 olumsuz olmak üzere toplam 18 maddeden oluşmaktadır. Ortaöğretim Düzeyi Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği beşli derecelendirmeli likert tipi bir ölçektir ve olumsuz maddeler tersinden puanlanmaktadır. Puan aralığı 18-90 olan ölçekte alınan puanın yüksekliği müzik dersine yönelik olumlu tutumun yüksekliğiyle doğru orantılıdır. Diğer bir deyişle puan düştükçe olumsuz tutum yükselmektedir. Ölçek kapsamında yer alan maddelerin tamamının bir bütün olarak ölçeğin bütünü ile ölçülmek istenen özelliği ölçüp ölçmediğine ilişkin bilgi veren Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı ölçeğin bütünü için 0,80'dir. Elde edilen bu katsayı ölçeğin bütünü için iyi düzeyde olup ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliğine sahip olduğunu göstermektedir.

Varış ve Cesur (2012) tarafından geçerlilik-güvenilirlik kapsamında gerçekleştirilmiş olan faktör analizi, Cronbach Alfa ve madde toplam korelasyonu testleri neticesinde; olumsuz tutum, olumlu tutum ve farkındalık olmak üzere 3 alt boyut içerdiği ve hesaplanan Cronbach Alfa değerlerine göre güvenilir olduğu kabul edilmiştir.

Araştırmacı tarafından yapılan güvenilirlik testi sonuçlarına göre ölçekte yer alan olumsuz alt boyutuna ilişkin Cronbach Alfa değerinin 0,72, olumlu tutuma ilişkin Cronbach Alfa değerinin 0,78 farkındalık alt boyutuna ilişkin Cronbach Alfa değerinin 0,74 olduğu saptanmıştır. Ölçek geneline ilişkin Cronbach Alfa değeri ise 0,85'dir. Buna göre ölçeğin güvenilir olduğu kabul edilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Veri toplama aracı olan soru formu, üç alan uzmanının görüşleri alındıktan sonra uygulamaya hazır hale getirilmiş, çalışma evreninde yer alan öğrencilere uygulanabilmesi için, KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'na başvurularak, gerekli izin onayı alınmıştır (Ek 4: s.60).

Anketin dağıtılıp toplanması sırasında tüm ortaöğretim kurumlarına araştırmacı tarafından gidilerek, müdürlüğe bakanlıktan alınan izin onay belgesi sunulmuş, anketin amacı ve yanıtlanmasında dikkat edilecek konular ile ilgili bilgiler verilmiştir. Ardından ölçek uygulanmıştır.

Öğrenciler kendilerine verilen veri toplama araçlarını yanıtlamaya başlamadan önce araştırmacı tarafından araştırmanın amaçları ve anketlerin yanıtlanması konusunda bilgilendirilmişlerdir.

3.5. Verilerin Analizi

Anket yoluyla elde edilen veriler, bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra toplanan verilere hatalardan arındırma işlemi uygulanmıştır.

Verilerin istatistiksel çözümlemesinde Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) 21.0 for Windows Evalution versiyonu kullanılmıştır.

İstatistiksel çözümlemelerde kullanılacak hipotez testlerini belirlemek amacıyla veri setinin normal dağılım gösterip göstermediğini incelemek için normallik testlerinden Kolmogrov-Smirnov testi uygulanmış, Q-Q plot ve veri setine ilişkin çarpıklık ve basıklık değerleri göz önünde bulundurulmuştur. Bunun sonucunda veri setinin normal dağılıma uyduğu tespit edilmiş ve varyanslarında homojen olmasından dolayı istatistiksel çözümlemelerde parametrik hipotez testleri kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencileri demografik özelliklerinin (cinsiyet, yaş grubu, vb.) belirlenmesinde frekans tabloları kullanılmıştır. Öğrencilerin Ortaöğretim Düzeyi Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği vermiş oldukları yanıtları tespit etmek için alt ölçekler bazında her soruya vermiş oldukları puanlar için frekans tabloları ve alt ölçeklere ilişkin ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerleri içeren tanımlayıcı istatistikler verilmiştir.

Öğrencilerin 9. sınıfta müzik dersi alma durumlarına ve sosyo-demografik özelliklerine göre Ortaöğretim Düzeyi Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeğine vermiş oldukları yanıtların karşılaştırılmasında parametrik hipotez testleri olan t testi (Stundet t test) ve Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Varyans Analizi

sonuçları doğrultusunda ortalamalar arası fark bulunması durumunda farkın hangi değişkenlerden kaynaklandığını bulmak amacıyla ikili karşılaştırmalarda ileri analiz yöntemi Tukey testi kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUM

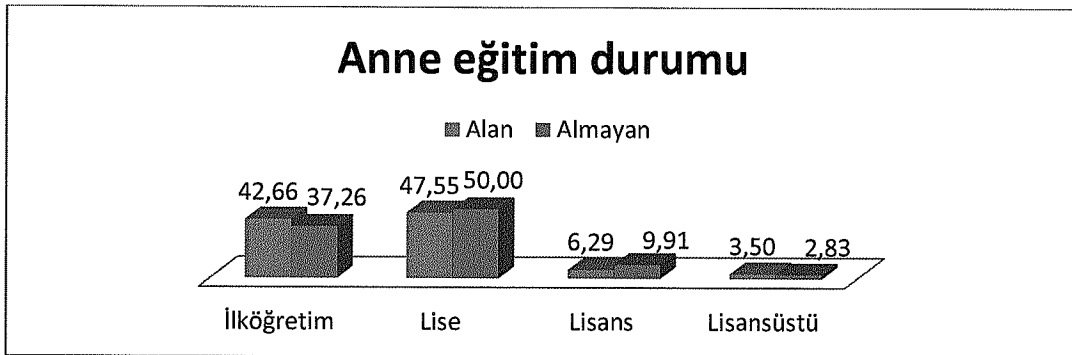
Tablo 4.1. Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerinin Dağılımı

	Alan		Almayan		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Cinsiyet						
Kız	71	49,65	133	62,74	204	57,46
Erkek	72	50,35	79	37,26	151	42,54
Yaş						
15 yaş	49	34,27	88	41,51	137	38,59
16 yaş	71	49,65	108	50,94	179	50,42
17 yaş	23	16,08	16	7,55	39	10,99
Bölüm						
Sosyal Bilimler	64	44,76	48	22,64	112	31,55
Türkçe-Matematik	43	30,07	47	22,17	90	25,35
Fen Bilimleri	32	22,38	112	52,83	144	40,56
Dil	4	2,80	5	2,36	9	2,54
Genel not ortalaması						
Desteklenmelidir	18	12,59	11	5,19	29	8,17
Geçer	18	12,59	20	9,43	38	10,70
Orta	45	31,47	50	23,58	95	26,76
İyi	49	34,27	96	45,28	145	40,85
Pekiyi	13	9,09	35	16,51	48	13,52
Gelir durumu						
Gelir giderden az	15	10,49	26	12,26	41	11,55
Gelir gider denk	107	74,83	161	75,94	268	75,49
Gelir giderden fazla	21	14,69	25	11,79	46	12,96
Toplam	143	100,00	212	100,00	355	100,00

Tablo 4.1.de araştırma kapsamına alınan öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.1. incelendiğinde araştırmaya dahil edilen 9. sınıfta müzik dersi alan öğrencilerin %49,65'i kız ve %50,35'i erkektir. Dokuzuncu sınıfta müzik dersi alan öğrencilerin %34,27'si 15 yaşında, %49,65'i 16 yaşında ve %16,08'i 17 yaşındadır. Bu öğrencilerin %44,76'sı sosyal bilimler, %30,07'si Türkçe-matematik, %22,38'i fen bilimleri alanında öğrenim görmekte olup, %12,59'unun genel not ortalaması geçer , %31,47'sinin orta, %34,27'sinin iyi ve %9,09'unun pekiyidir. Müzik dersi alan öğrencilerin gelir durumları incelendiğinde, %10,49'unun ailelerinin gelirleri giderlerden az, %74,83'ünün gelir ve giderleri denk ve %14,69'unun gelirlerinin giderlerinden fazla olduğu görülmektedir.

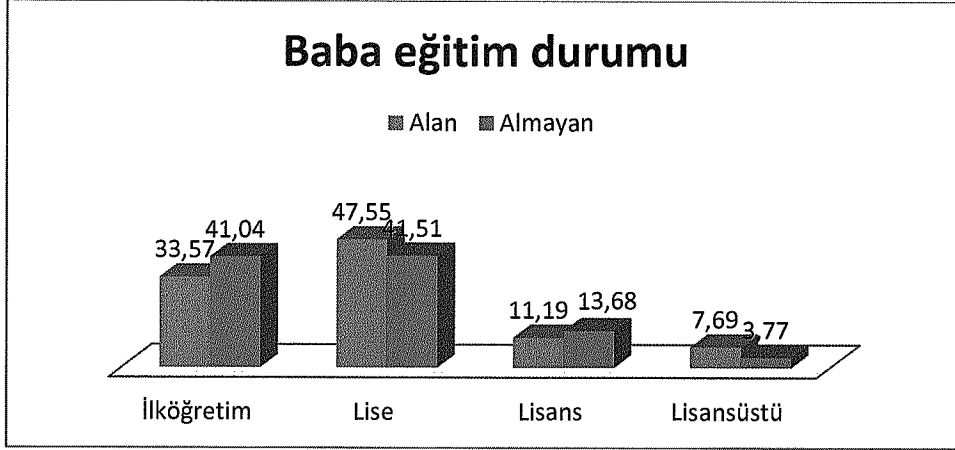
Dokuzuncu sınıfta müzik dersi almayan öğrencilerin ise %62,74'ünün kız ve %37,26'sının erkek olduğu, %41,51'inin 15 yaşında, %50,94'ünün 16 yaşında ve %7,55'inin 17 yaşında olduğu görülmektedir. Dokuzuncu sınıfta müzik dersi almayan öğrencilerin %22,64'ü sosyal bilimler, %22,17'si Türkçe-matematik, %52,83'ü fen bilimleri alanında öğrenim görmekte olup, %10,70'inin genel not ortalaması geçer , %26,76'sının orta, %40,85'inin iyi ve %13,52'sinin pekiyi olduğu gözlemlenmiştir. Dokuzuncu sınıfta müzik dersi almayan öğrencilerin %12,26'sının ailelerinin gelirleri giderlerden az, %75,94'ünün gelir ve giderleri denk ve %11,79'unun gelirlerinin giderlerinden fazladır.

Şekil I. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumlarının Dağılımı

Şekil I.'de verilen öğrencilerin annelerinin eğitim durumlarının dağılımı incelendiğinde, 9. sınıfta müzik dersi alan öğrencilerin %42,66'sının annelerinin ilköğretim, %47,55'inin lise ve %6,29'unun lisans mezunu olduğu, dokuzuncu sınıfta

müzik dersi almayan öğrencilerin %37,26'sının annelerinin ilköğretim, %50,00'sinin lise ve %9,91'inin lisans mezunu olduğu saptanmıştır.

Şekil II. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumlarının Dağılımı

Öğrencilerin babalarının eğitim durumlarının dağılımı Şekil II.'de verilmiş olup, dokuzuncu sınıfta müzik dersi alan öğrencilerin %33,57'sinin babalarının ilköğretim mezunu, %47,55'inin lise ve %11,19'unun lisans mezunu olduğu, müzik dersi almayan öğrencilerin %41,04'ünün babalarının ilköğretim, %41,55'inin lise ve %13,68'inin lisans mezunu olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.2. Öğrencilerin Ailede Müzisyen Olması, Etkinliklere Katılımı ve Enstrüman Çalma Durumlarının Dağılımı

	Alan		Almayan		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
Ailede müzisyen						
olması durumu						
Var	47	32,87	64	30,19	111	31,27
Yok	96	67,13	148	69,81	244	68,73
Müzikle ilgili						
etkinliklere katılım						
Katılan	43	30,07	68	47,55	111	31,27
Katılmayan	100	69,93	144	100,70	244	68,73
Enstrüman						
çalma durumu						
Çalan	40	27,97	54	25,47	94	26,48
Çalmayan	103	72,03	158	74,53	261	73,52
Toplam	143	100,00	212	100,00	355	100,00

Tablo 4.2.'de araştırmaya dahil edilen öğrencilerin ailelerinde müzisyen olması, müzikle ilgili etkinliklere katılım ve enstrüman çalma durumlarının dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.2. incelendiğinde dokuzuncu sınıfta müzik eğitim alan öğrencilerin %32,87'sinin, müzik eğitimi almayan öğrencilerin ise %30,19'unun ailelerinde müzisyen olduğu görülmektedir. Dokuzuncu sınıfta müzik dersi alan öğrencilerin %30,07'si müzikle ilgili etkinliklere katılmakta ve %27,997'si bir müzik enstrümanı çalmaktadır. Dokuzuncu sınıfta müzik dersi almayan öğrencilerin ise %31,27'si müzikle ilgili eğitimlere katılım göstermekte ve %26,48'i bir müzik enstrümanı çalmaktadır.

Tablo 4.3. Dokuzuncu Sınıfta Müzik Dersi Alan Öğrencilerin Müzik Dersi Tutum Ölçeğinde Yer Alan Önermelere Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	Kesinlikle Katılmıyorum			Kararsızım			Katılıyorum			Kesinlikle Katılıyorum			$\bar{x}$	s		
	n	%		n	%		n	%		n	%					
1.Müzik dersi kendime olan güvenimi artırır.	8	5,59		21	14,69		37	25,87		42	29,37		35	24,48	3,52	1,17
2.Müzik dersinde farklı kültürlere ait müzikleri dinlemekten hoşlanırım.	7	4,90		15	10,49		14	9,79		63	44,06		44	30,77	3,85	1,12
3.Müzik dersleri yaratıcılığımı geliştirir.	5	3,50		17	11,89		30	20,98		49	34,27		42	29,37	3,74	1,11
4.Müzik dersi çalgılara olan ilgimi artırır.	5	3,50		14	9,79		27	18,88		40	27,97		57	39,86	3,91	1,14
5.Müzik derslerinde birlikte çalışıp söylemekten zevk alırım.	7	4,90		18	12,59		17	11,89		45	31,47		56	39,16	3,87	1,20
6.Müzik dersi en sevdiğim derslerden biridir.	17	11,89		18	12,59		23	16,08		39	27,27		46	32,17	3,55	1,37
7.Derste müzik yeteneğimin geliştiğini hissedirim.	12	8,39		23	16,08		37	25,87		35	24,48		36	25,17	3,42	1,26
8.Müzik derslerine yalnızca not için çalışırım.	15	10,49		17	11,89		18	12,59		44	30,77		49	34,27	2,33	1,34
9.Haftalık müzik ders saati bana yetersiz gelir.	27	18,88		24	16,78		38	26,57		17	11,89		37	25,87	3,09	1,44
10.Müzik dersini, diğer derslerden daha çok önemserim.	35	24,48		22	15,38		36	25,17		32	22,38		18	12,59	2,83	1,36
11.Müzik dersine zorunlu olduğum için giriyorum.	19	13,29		15	10,49		16	11,19		36	25,17		57	39,86	2,31	1,44
12.Müzik dersi zorlandığım dersler arasındadır.	15	10,49		9	6,29		13	9,09		29	20,28		77	53,85	1,97	1,36
13.Müzik öğretmenimden dolayı müzik derslerini sevmem.	16	11,19		4	2,80		20	13,99		25	17,48		78	54,55	1,97	1,35
14.İleride müzikte ilgili bir meslek seçmeyi isterim.	23	16,08		31	21,68		55	38,46		22	15,38		12	8,39	2,78	1,15
15.Müzik derslerinde söylediğimiz şarkıları sevmiyorum.	20	13,99		21	14,69		34	23,78		38	26,57		30	20,98	2,74	1,33
16.Bence müzik dersine girmek zaman kaybıdır.	12	8,39		8	5,59		16	11,19		40	27,97		67	46,85	2,00	1,25
17.Müzik dersi bende stres yaratır.	14	9,79		8	5,59		12	8,39		39	27,27		70	48,95	2,00	1,30
18.Müzik dersi sayesinde yeteneklerimin farkına varırım.	22	15,38		11	7,69		28	19,58		42	29,37		40	27,97	3,47	1,38

Tablo 4.3. 'de Dokuzuncu sınıfta müzik dersi alan öğrencilerin Müzik Dersi Tutum Ölçeğinde yer alan önermelere verdikleri yanıtların dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.3. incelendiğinde araştırmaya katılan dokuzuncu sınıfta müzik dersi alan öğrencilerin genel olarak “Müzik dersi kendime olan güvenimi artırır.” , “Müzik dersinde farklı kültürlere ait müzikleri dinlemekten hoşlanırım”, “Müzik dersleri yaratıcılığımı geliştirir.” , “Müzik dersi çalgılara olan ilgimi artırır.” , “Müzik derslerinde birlikte çalıp söylemekten zevk alırım.” , “Müzik dersi en sevdiğim derslerden biridir.” , “Müzik derslerine yalnızca not için çalışırım.” , “Müzik dersi sayesinde yeteneklerimin farkına varırım.” önermelerine “katılıyorum” şeklinde yanıt vererek olumlu görüş bildirdikleri saptanmıştır.

Müzik dersi alan öğrenciler genel olarak “Müzik dersi zorlandığım dersler arasındadır.”, “Müzik öğretmenimden dolayı müzik derslerini sevmem.” , “Müzik dersi bende stres yaratır” , “Bence müzik dersine girmek zaman kaybıdır.” gibi olumsuz önermelere katılmıyorum şeklinde yanıt vermiştir.

“Müzik derslerine yalnızca not için çalışırım.” , “Müzik dersine zorunlu olduğum için giriyorum.” , “İleride müzikle ilgili bir meslek seçmeyi isterim.” , “Müzik derslerinde söylediğimiz şarkıları sevmiyorum.” önermelerine ise öğrencilerin bir kısmı katılmıyorum, bir kısmı katılıyorum şeklinde yanıt vermiş ve genel olarak öğrenciler bu önermelere ilişkin kararsız oldukları gözlemlenmiştir.

Tablo 4.4. Dokuzuncu Sınıfta Müzik Dersi Almayan Öğrencilerin Müzik Dersi Tutum Ölçeğinde Yer Alan Önermelere Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Kathıyorum		Kesinlikle Kathıyorum		$\bar{x}$	s
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
1.Müzik dersi kendime olan güvenimi artırır.	25	11,79	31	14,62	53	25,00	50	23,58	52	24,53	3,49	2,43
2.Müzik dersinde farklı kültürlere ait müzikleri dinlemekten hoşlanırım.	18	8,49	27	12,74	28	13,21	73	34,43	66	31,13	3,67	1,28
3.Müzik dersleri yaratıcılığımı geliştirir.	22	10,38	27	12,74	53	25,00	60	28,30	50	23,58	3,42	1,27
4.Müzik dersi çalgılara olan ilgimi artırır.	16	7,55	34	16,04	27	12,74	70	33,02	65	30,66	3,64	1,29
5.Müzik derslerinde birlikte çalışıp söylemekten zevk alırım.	34	16,04	30	14,15	25	11,79	64	30,19	59	27,83	3,39	1,43
6.Müzik dersi en sevdiğim derslerden biridir.	38	17,92	31	14,62	51	24,06	43	20,28	49	23,11	3,15	1,41
7.Derste müzik yeteneğimin geliştiğini hissederim.	22	10,38	45	21,23	51	24,06	58	27,36	36	16,98	3,19	1,26
8.Müzik derslerine yalnızca not için çalışırım.	33	15,57	30	14,15	29	13,68	61	28,77	59	27,83	2,61	1,43
9.Haftalık müzik ders saati bana yetersiz gelir.	39	18,40	47	22,17	60	28,30	36	16,98	29	13,68	2,99	2,42
10.Müzik dersini, diğer derslerden daha çok önemserim.	50	23,58	67	31,60	55	25,94	23	10,85	17	8,02	2,47	1,21
11.Müzik dersine zorunlu olduğum için giriyorum.	28	13,21	21	9,91	32	15,09	58	27,36	73	34,43	2,40	1,39
12.Müzik dersi zorlandığım dersler arasındadır.	28	13,21	9	4,25	25	11,79	45	21,23	105	49,53	2,10	1,41
13.Müzik öğretmenimden dolayı müzik derslerini sevmem.	22	10,38	7	3,30	28	13,21	44	20,75	110	51,89	2,10	2,07
14.İleride müzikle ilgili bir meslek seçmeyi isterim.	56	26,42	52	24,53	64	30,19	22	10,38	18	8,49	2,49	1,22
15.Müzik derslerinde söylediğimiz şarkıları sevmiyorum.	30	14,15	26	12,26	46	21,70	45	21,23	65	30,66	2,57	1,41
16.Bence müzik dersine girmek zaman kaybıdır.	26	12,26	14	6,60	26	12,26	57	26,89	89	41,98	2,21	1,37
17.Müzik dersi bende stres yaratır.	22	10,38	9	4,25	31	14,62	46	21,70	104	49,06	2,05	1,33
18.Müzik dersi sayesinde yeteneklerimin farkına varırım.	37	17,45	23	10,85	49	23,11	53	25,00	50	23,58	3,26	1,40

Dokuzuncu sınıfta müzik dersi almayan öğrencilerin Müzik Dersi Tutum Ölçeğinde yer alan önermelere verdikleri yanıtların dağılımı Tablo 4.4. 'de verilmiştir.

Dokuzuncu sınıfta müzik dersi almayan öğrencilerin genel olarak "Müzik dersi kendime olan güvenimi artırır.", "Müzik dersinde farklı kültürlere ait müzikleri dinlemekten hoşlanırım", "Müzik dersleri yaratıcılığımı geliştirir.", "Müzik dersi çalgılara olan ilgimi artırır.", önermelerine "katılıyorum" şeklinde yanıt vererek olumlu görüş bildirdikleri saptanmıştır.

Araştırmaya dahil edilen ve 9. sınıfta müzik dersi almayan öğrenciler genel olarak "Müzik dersi zorlandığım dersler arasındadır.", "Müzik öğretmenimden dolayı müzik derslerini sevmem.", "Müzik dersi bende stres yaratır", "Bence müzik dersine girmek zaman kaybıdır." gibi olumsuz önermelere katılmıyorum şeklinde yanıt vermiştir.

Müzik dersi almayan öğrenciler "Müzik dersi en sevdiğim derslerden biridir", "Haftalık müzik ders saati bana yetersiz gelir.", "Müzik derslerine yalnızca not için çalışırım.", "Müzik dersine zorunlu olduğum için giriyorum.", "İleride müzikle ilgili bir meslek seçmeyi isterim.", "Müzik derslerinde söylediğimiz şarkıları sevmiyorum." önermelerine ise öğrencilerin bir kısmı katılmıyorum, bir kısmı katılıyorum şeklinde yanıt vermiş ve genel olarak öğrenciler bu önermelere ilişkin kararsız oldukları gözlemlenmiştir.

Dokuzuncu sınıfta müzik dersi almayan öğrenciler en çok "Müzik dersinde farklı kültürlere ait müzikleri dinlemekten hoşlanırım." önermesine katılmaktayken, öğrencilerin en az katıldıkları önerme "Müzik dersi bende stres yaratır." önermesidir.

Tablo 4.5. Öğrencilerin 9. Sınıfta Müzik Dersi Alma Durumlarına Göre Müzik Dersi Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Müzik Dersi Tutum Ölçeği	9.'ncu sınıfta müzik dersi alma durumu	n	$\bar{x}$	s	t	p
Olumlu Tutum	Alan	143	19,20	5,34	2,16	0,03*
	Almayan	212	17,81	6,32		
Olumsuz Tutum	Alan	143	26,62	6,89	0,60	0,55
	Almayan	212	26,16	7,18		
Farkındalık	Alan	143	18,85	4,39	2,78	0,01*
	Almayan	212	17,38	5,17		

Tablo 4.5.'te araştırma kapsamına alınan öğrencilerin 9. sınıfta müzik dersi alıp almama durumlarına göre müzik dersi tutum ölçeği puanlarının karşılaştırılması verilmiştir.

Tablo 4.5. incelendiğinde araştırmaya dahil edilen 9.'ncu sınıfta müzik dersi alan öğrencilerin ölçekte yer alan olumlu tutum alt boyutundan ortalama $19,20 \pm 5,34$ puan, 9.'ncu sınıfta müzik dersi almayan öğrencilerin ise ortalama $17,81 \pm 6,32$ puan aldığı saptanmıştır. Öğrencilerin 9. sınıfta müzik dersi alıp almama durumlarına göre olumlu tutum alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). Dokuzuncu sınıfta müzik dersi alan öğrencilerin olumlu tutum alt boyutundan aldıkları puan ortalaması, müzik dersi almayan öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Başka bir ifadeyle 9. sınıfta müzik dersi alan öğrenciler, almayan öğrencilere göre müzik dersine ilişkin daha olumlu tutum sergilemektedir.

Öğrencilerin 9. sınıfta müzik dersi alıp almama durumlarına göre müzik dersi tutum ölçeğinde yer alan olumsuz tutum alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p > 0,05$). Dokuzuncu sınıfta müzik dersi alan ve almayan öğrenciler bu alt boyuttan benzer puanlar almıştır.

Dokuzuncu sınıfta müzik dersi alan öğrenciler ölçekte yer alan farkındalık alt boyutundan ortalama $18,85 \pm 4,39$ puan, almayan öğrenciler ise ortalama $17,38 \pm 5,17$ puan almıştır. Öğrencilerin 9. sınıfta müzik dersi alıp almama durumlarına göre farkındalık alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmış olup ($p < 0,05$), 9. sınıfta müzik dersi alan öğrencilerin bu alt boyuttan aldıkları puanlar, almayan öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Başka bir ifadeyle 9. sınıfta müzik dersi alan öğrencilerin müzik dersine yönelik farkındalık düzeyleri, müzik dersi almayan öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 4.6. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Müzik Dersi Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Müzik Dersi Tutum Ölçeği	Cinsiyet	Alan				Almayan			
		$\bar{x}$	s	t	p	$\bar{x}$	s	t	p
Olumlu Tutum	Kız	19,00	5,69	-0,45	0,65	18,11	5,73	0,88	0,38
	Erkek	19,40	5,00			17,32	7,22		
Olumsuz Tutum	Kız	28,38	4,95	3,14	0,00*	27,43	6,79	3,42	0,00*
	Erkek	24,88	8,03			24,03	7,35		
Farkındalık	Kız	19,54	3,88	1,88	0,06	18,32	4,73	3,50	0,00*
	Erkek	18,17	4,78			15,81	5,53		

* $p < 0,05$

Tablo 4.6.'da araştırma kapsamına alınan öğrencilerin 9. sınıfta müzik dersi alan ve almayan öğrencilerin cinsiyetlerine göre müzik dersi tutum ölçeği puanlarının karşılaştırılması verilmiştir.

Dokuzuncu sınıfta müzik dersi alan öğrencilerin cinsiyetlerine göre müzik dersi tutum ölçeğinde yer alan olumlu tutum ve farkındalık alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilirken ($p > 0,05$), olumsuz tutum alt boyutundan aldıkları puanlar cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir ($p < 0,05$). Dokuzuncu sınıfta müzik dersi alan kız öğrenciler olumsuz tutum alt boyutundan erkek öğrencilere göre daha

yüksek puan almış ve erkek öğrencilere göre müzik dersine yönelik tutumları daha olumlu bulunmuştur.

Araştırma kapsamına alınan 9. sınıfta müzik dersi almayan öğrencilerin cinsiyetlerine göre müzik dersi tutum ölçeğinden aldıkları puanlar karşılaştırıldığında, kız ve erkek öğrencilerin ölçekte yer alan olumlu tutum alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilirken ($p>0,05$), olumsuz tutum ve farkındalık alt boyutlarından aldıkları puanlar cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir ($p<0,05$). 9. sınıfta müzik dersi almayan kız öğrenciler olumsuz tutum ve farkındalık alt boyutlarından erkek öğrencilere göre daha yüksek puan almıştır.

Tablo 4.7. Öğrencilerin Yaşlarına Göre Müzik Dersi Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Müzik Dersi	Alan								Almayan					
Tutum Ölçeği	Yaş	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p	
Olumlu Tutum	15 yaş	19,18	5,26	7	28	1,25	0,29	17,34	5,41	6	30	0,48	0,62	
	16 yaş	18,72	5,37	7	30			18,22	6,92	6	54			
	17 yaş	20,74	5,35	8	29			17,63	6,95	6	27			
Olumsuz Tutum	15 yaş	27,02	6,59	10	35	0,22	0,80	26,11	7,17	7	35	0,09	0,92	
	16 yaş	26,58	7,09	7	35			26,30	6,94	7	35			
	17 yaş	25,87	7,11	7	35			25,50	9,08	7	35			
Farkındalık	15 yaş	18,49	4,25	10	25	1,49	0,23	17,16	5,25	5	25	0,18	0,83	
	16 yaş	19,44	4,17	6	25			17,59	5,04	5	25			
	17 yaş	17,78	5,20	5	25			17,19	5,86	6	25			

Araştırma kapsamına alınan ve 9. sınıfta müzik dersi alan ve almayan öğrencilerin yaşlarına göre müzik dersi tutum ölçeği puanlarının karşılaştırılması Tablo 4.7.'de verilmiştir.

Tablo 4.7. incelendiğinde araştırmaya dahil edilen 9. sınıfta müzik dersi alan ve almayan öğrencilerin yaşlarına göre müzik dersi tutum ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Yani her iki grupta yer alan öğrencilerinde yaşları müzik dersine yönelik tutumlarına etki etmemekte ve yaşlarına göre öğrenciler benzer tutum sergilemektedir.

Tablo 4.8. Öğrencilerin Bölümlerine Göre Müzik Dersi Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Müzik Dersi Tutum Ölçeği	Bölüm	Alan						Almayan					
		$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p
Olumlu Tutum	Sosyal Bilimler	19,92	5,02	7	30	1,57	0,21	16,65	5,84	6	27	1,55	0,21
	Türkçe-Matematik	18,12	5,69	7	28			17,21	4,71	6	25		
	Fen Bilimleri	18,75	5,34	7	29			18,35	6,52	6	54		
Olumsuz Tutum	Sosyal Bilimler	27,94	5,32	11	35	3,39	0,04*	25,44	7,49	7	35	0,25	0,78
	Türkçe-Matematik	26,09	7,71	7	35			26,28	6,50	7	35		
	Fen Bilimleri	24,16	8,12	7	34			26,29	7,40	7	35		
Farkındalık	Sosyal Bilimler	19,20	4,14	8	25	0,49	0,61	17,06	5,14	5	25	2,02	0,14
	Türkçe-Matematik	18,35	4,74	5	25			16,32	5,19	5	25		
	Fen Bilimleri	18,75	4,52	8	25			18,02	4,96	5	25		

* $p < 0,05$

Tablo 4.8.'de verilen dokuzuncu sınıfta müzik dersi alan ve almayan öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere göre müzik dersi tutum ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin sonuçlar incelendiğinde, 9. sınıfta müzik dersi alan öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere göre müzik dersi tutum ölçeğinde yer alan olumlu tutum ve farkındalık alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmış ($p > 0,05$), olumsuz tutum alt boyutundan aldıkları puanlar ise öğrencilerin bölümlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir ($p > 0,05$). Sosyal bilimler alanında öğrenim gören öğrenciler Türkçe-matematik ve fen bilimleri alanında öğrenim gören öğrencilere göre olumsuz tutum alt boyutundan daha düşük puan almıştır.

Dokuzuncu sınıfta müzik dersi almayan öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere göre müzik dersi tutum ölçeğinde yer alan olumlu tutum, olumsuz tutum ve farkındalık alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 4.9. Öğrencilerin Genel Not Ortalamalarına Göre Müzik Dersi Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Müzik Dersi Tutum Ölçeği	Genel Not Ortalaması	Alan						Almayan					
		$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p
Olumlu Tutum	Desteklenmelidir	19,00	7,36	7	30	0,40	0,81	17,64	6,02	10	26	0,54	0,71
	Geçer	20,67	5,85	8	28			16,16	5,63	6	27		
	Orta	19,11	5,31	7	29			18,06	5,11	6	26		
	İyi	18,69	4,75	7	28			18,06	6,89	6	54		
	Pekiyi	18,85	3,83	13	28			17,06	4,85	6	30		
Olumsuz Tutum	Desteklenmelidir	24,89	8,16	7	34	0,52	0,72	23,64	5,95	13	31	0,61	0,65
	Geçer	28,07	7,26	12	35			26,84	7,33	7	35		
	Orta	26,60	5,98	7	35			25,35	7,93	7	35		
	İyi	26,23	7,76	7	35			26,61	6,88	9	35		
	Pekiyi	27,54	4,68	18	34			26,06	7,44	7	35		
Farkındalık	Desteklenmelidir	18,33	6,32	5	25	0,26	0,90	16,64	4,70	10	23	0,42	0,79
	Geçer	18,13	4,88	6	24			16,42	4,98	8	23		
	Orta	19,27	4,11	10	25			17,10	5,06	5	25		
	İyi	18,81	3,86	8	25			17,77	5,17	5	25		
	Pekiyi	18,92	4,03	11	25			17,66	5,17	5	25		

Tablo 4.9.'da araştırma kapsamına alınan ve 9. sınıfta müzik dersi alan ve almayan öğrencilerin genel not ortalamalarına göre müzik dersi tutum ölçeği puanlarının karşılaştırılması verilmiştir.

Araştırmaya dahil edilen 9. sınıfta müzik dersi alan ve almayan öğrencilerin genel not ortalamalarına göre müzik dersi tutum ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Başka bir ifadeyle her iki grupta da, öğrencilerin genel not ortalamaları müzik dersine yönelik tutumlarına etki etmemektedir.

Tablo 4.10. Öğrencilerin Ailelerinde Müzisyen Olması Durumuna Göre Müzik Dersi Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Müzik Dersi Tutum Ölçeği	Ailede Müzisyen	Alan				Almayan			
		$\bar{x}$	s	t	p	$\bar{x}$	s	t	p
Olumlu Tutum	Var	20,71	4,94	2,52	0,01*	19,63	5,31	3,09	0,00*
	Yok	18,32	5,36			16,87	6,13		
Olumsuz Tutum	Var	27,73	6,73	1,46	0,15	26,42	8,05	0,43	0,67
	Yok	25,90	6,99			25,94	6,83		
Farkındalık	Var	19,93	3,90	2,06	0,04*	18,68	5,23	2,37	0,02*
	Yok	18,31	4,55			16,87	4,93		

* $p < 0,05$

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin ailelerinde müzisyen olup olmaması durumlarına göre müzik dersi tutum ölçeği puanlarının karşılaştırılması Tablo 4.10.'da verilmiştir.

Tablo 4.10. incelendiğinde araştırmaya katılan 9. sınıfta müzik dersi alan ve almayan öğrencilerin ailelerinde müzisyen olması durumuna göre müzik dersi tutum ölçeğinde yer alan olumlu tutum ve farkındalık alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). Her iki grupta yer alan Ailelerinde müzisyen olan öğrenciler olumlu tutum ve farkındalık alt boyutundan daha yüksek puan almıştır. Başka bir ifadeyle ailelerinde müzisyen olan öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları daha olumlu ve derse yönelik farkındalıkları daha yüksek düzeydedir.

Araştırmaya dahil edilen her iki grupta yer alan öğrencilerin de ailelerinde müzisyen olup olmaması durumuna göre ölçekte yer alan olumsuz tutum alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p > 0,05$).

Tablo 4.11. Öğrencilerin Müzikle İlgili Etkinliklere Katılma Durumuna Göre Müzik Dersi Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Müzik Dersi Tutum Ölçeği	Müzikle ilgili Etkinliklere katılım	Alan				Almayan			
		$\bar{x}$	s	t	p	$\bar{x}$	s	t	p
Olumlu Tutum	Katılan	22,24	4,68	4,86	0,00*	20,13	7,01	4,19	0,00*
	Katılmayan	17,78	5,04			16,53	5,10		
Olumsuz Tutum	Katılan	27,15	6,50	0,71	0,48	26,13	8,09	0,07	0,95
	Katılmayan	26,22	7,12			26,06	6,77		
Farkındalık	Katılan	20,39	4,47	2,76	0,01*	18,37	5,19	1,90	0,06*
	Katılmayan	18,18	4,23			16,95	4,98		

* $p < 0,05$

Tablo 4.11.'de araştırmaya katılan öğrencilerin müzikle ilgili etkinliklere katılma durumlarına göre müzik dersi tutum ölçeği puanlarının karşılaştırılması verilmiştir.

Araştırmaya dahil edilen 9. sınıfta müzik dersi alan ve almayan öğrencilerin müzikle ilgili etkinliklere katılma durumuna göre müzik dersi tutum ölçeğinde yer alan olumlu tutum ve farkındalık alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). Dokuzuncu sınıfta müzik dersi alan ve almayan her iki grupta yer alan öğrencilerde müzikle ilgili etkinliklere katılım gösteren öğrenciler olumlu tutum ve farkındalık alt boyutundan daha yüksek puan almıştır.

Araştırmaya dahil edilen her iki grupta yer alan öğrencilerin de müzikle ilgili etkinliklere katılma durumuna göre ölçekte yer alan olumsuz tutum alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p > 0,05$).

Tablo 4.12. Öğrencilerin Enstrüman Çalma Durumuna Göre Müzik Dersi Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Müzik Dersi Tutum Ölçeği	Enstrüman Çalma	Alan				Almayan			
		$\bar{x}$	s	t	p	$\bar{x}$	s	t	p
Olumlu Tutum	Çalan	20,77	4,81	2,35	0,02*	19,83	5,32	3,01	0,00*
	Çalmayan	18,44	5,40			16,98	6,08		
Olumsuz Tutum	Çalan	29,13	4,66	2,87	0,00*	26,62	7,71	0,61	0,54
	Çalmayan	25,47	7,41			25,91	7,04		
Farkındalık	Çalan	20,79	3,26	3,40	0,00*	19,13	4,23	2,88	0,00*
	Çalmayan	18,07	4,56			16,83	5,22		

* $p < 0,05$

Tablo 4.12.'de araştırmaya dahil edilen ve dokuzuncu sınıfta müzik dersi alan ve almayan öğrencilerin herhangi bir müzik enstrümanı çalma durumuna göre müzik dersi tutum ölçeği puanlarının karşılaştırılması verilmiştir.

Dokuzuncu sınıfta müzik dersi alan öğrencilerin herhangi bir müzik enstrümanı çalma durumuna göre müzik dersi tutum ölçeğinde yer alan olumlu tutum, olumsuz tutum ve farkındalık alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). Dokuzuncu sınıfta müzik dersi almış olan ve enstrüman çalan öğrenciler, enstrüman çalmayan öğrencilere göre ölçekte yer alan üç alt boyuttan da daha yüksek puan almıştır. Başka bir ifadeyle müzik enstrümanı çalan öğrencilerin müziğe ilişkin tutumları, enstrüman çalmayan öğrencilere göre daha olumludur.

Araştırmaya dahil edilen 9. sınıfta müzik dersi almayan öğrencilerin herhangi bir müzik enstrümanı durumuna göre müzik dersi tutum ölçeğinde yer alan olumlu tutum ve farkındalık alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). Dokuzuncu sınıfta müzik dersi almayan ve enstrüman çalan öğrenciler olumlu tutum ve farkındalık alt boyutundan enstrüman çalmayan öğrencilere göre daha yüksek puan almıştır. Dokuzuncu sınıfta müzik dersi almayan öğrencilerin herhangi bir müzik enstrümanı çalma durumlarına göre olumsuz tutum alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p > 0,05$).

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu bölümde, araştırma bulgularından elde edilen sonuçlar açıklanarak araştırma soruları doğrultusunda, sonuçların olası sebepleri üzerinde tartışılmış, sonuçlar doğrultusunda eğitimcilere ve araştırmacılara önerilerde bulunulmuştur.

Araştırmanın amacı ve alt amaçları doğrultusunda KKTC’de genel liselerde seçmeli müzik dersi alan öğrencilerin akademik başarıları incelenmiştir. 2015-2016 öğretim yılında 10. sınıfa devam eden ve 2014-2015 öğretim yılında 9. sınıfta okuyan öğrencilerden oluşan örneklem grubuna kişisel bilgi formu ve ortaöğretim müzik dersine ilişkin tutum ölçeği uygulanmıştır.

1. Araştırmada 9. Sınıfta seçmeli müzik dersi alan ve almayan öğrencilerin genel not ortalamalarına göre müzik dersi tutum ölçeği puanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Buna göre; her iki, grupta da, öğrencilerin genel not ortalamaları müzik dersine yönelik tutumlarına etki etmemektedir. Oysa Uyan (2012)’de, ilköğretim düzeyindeki öğrencileri üzerinde yapılan araştırmada, özengen müzik eğitimi alan ve almayanların akademik başarı düzeylerinde anlamlı bir fark olduğu sonucuna varılmıştır. Özengen müzik eğitimi alan öğrencilerin akademik başarı puanları özengen müzik eğitimi almayan öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Varış ve Cesur (2012)’de yapılan ortaöğretim öğrencileri üzerindeki araştırmada, müzik dersi alan öğrencilerin akademik başarı puanlarında anlamlı bir fark olmadığını saptamışlardır. Bu sonuç, bu araştırma sonucunu destekler niteliktedir.
2. Yapılan araştırmada 9. sınıfta seçmeli müzik dersi alan ve almayan öğrencilerin ailelerinde, müzisyen olma durumuna göre, müzik dersine ilişkin olumlu tutum ve farkındalıklarının yüksek olduğu saptanmıştır.

Öztopalan (2007)'de ilköğretim öğrencileri üzerinde yapılan araştırmada bulunduğu sonuçlar, elde edilen sonucu destekler niteliktedir.

3. Öğrencilerin müzikle ilgili etkinliklere katılma durumuna göre müzik dersine ilişkin tutumlarına bakıldığında, 9. sınıfta seçmeli müzik dersi alan ve almayan öğrencilerin olumlu tutum ve farkındalık düzeylerinde yüksek puan aldıkları saptanmıştır. Bu bulgular, İnceel (2011)'in yaptığı araştırmada elde edilen bulguları destekler niteliktedir. İnceel (2011) de ilköğretim düzeyi öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada öğrencilerin okul dışında müzikle ilgilenme değişkenine göre müzik dersine ilişkin olumlu tutum geliştirdiklerini saptamıştır. Buna göre, okullarda müzikle ilgili etkinliklerin artırılmasının daha yararlı olacağı düşünülmektedir.
4. Öğrencilerin enstrüman çalma durumlarına göre müzik dersine ilişkin tutumlarına bakıldığında, 9. sınıfta seçmeli müzik dersi alan ve enstrüman çalan öğrencilerin çalmayanlara göre derse ilişkin tutum puanları daha yüksektir. Aynı şekilde seçmeli müzik dersi almayan ve enstrüman çalan öğrencilerin çalmayanlara göre müzik dersine ilişkin tutum puanlarının yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuç İnceel (2011) de ilköğretim düzeyi öğrencileri ile yaptığı araştırmada çalgı çalan öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarının anlamlı bir farklılık göstermemesi sonucuyla çelişmektedir. İnceel (2011) araştırmasında bu durumun öğrencilerin çalgı çalma durumları ile müzik dersini bağdaştıramadıklarından kaynaklandığını belirtmektedir. Oysa KKTC'de yapılan bu araştırmada çıkan sonuca göre, öğrencilerin çalgı çalmaları, müziğe karşı ilgilerini arttırarak müzik dersi ile bağdaştırarak, derse ilişkin tutumlarında anlamlı bir fark oluşturduklarını söylemek mümkündür.
5. Müzik dersi alan ve almayan öğrencilerin ailelerinin gelir-gider durumlarında anlamlı bir fark olmadığı saptanmış, ailelerin ekonomik durumu değişkenine göre öğrencilerin derse ilişkin tutumlarına etki etmediği görülmüştür. Bu sonuç, İnceel (2011) sonuçlarıyla örtüşmektedir. İnceel (2011) yaptığı araştırmada ailenin ekonomik durum değişkenine göre öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumunda herhangi bir farklılık gözlemlenmemiştir. KKTC'de yapılan bu araştırmada müzik dersi alan ve

almayan öğrencilerde ailelerinin ekonomik durumunun “gelir-gidere denk” çıkması ve müzik dersi alan ve almayan öğrencilerde aynı düzeyde olması oldukça önemlidir. Buradan çıkan sonuçla öğrencilerin ekonomik durumlarında pek fazla zorluk yaşamamalarına rağmen derse karşı tutumlarında bir değişiklik yaratmaması oldukça düşündürücüdür. Ekonomik refah içinde olan bireylerde derse ilişkin tutumlarında bir fark yaratması ve akademik başarıyı etkilemesi birçok bilimsel çalışmada elde edilen sonuçların da bunu kanıtlar nitelikte olması (Schellenberg (2004) ve Rauscher, Show, Levine, Wright, Dennis, Newcomb (1997) de olduğu gibi) KKTC’de ortaöğretimde verilen müzik eğitiminde bazı bakımlardan eksiklikler olduğunu düşündürmektedir. Bu eksiklikler arasında müzik eğitim programının uygulanışında, işlenişinde ilköğretimden başlayarak bazı müzik öğretmenlerinin eksiklikleri olduğuna, seçmeli müzik dersinin her sınıfta ardışık olarak okul idareleri tarafından açılmaması ve dersin ardışık olarak işlenmemesi, bilişsel açıdan ayrışık sınıflar oluşmasına neden olmakta ve bunun da müzik eğitiminde eksiklikler yarattığına inanılmaktadır.

5.2. Öneriler

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin seçmeli müzik dersi alma durumuna göre akademik başarılarında pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmamıştır.

Öğretim programlarında müzik dersinin amaçlarından bazıları öğrencilerde belli bir estetik duygusu yaratma, müzikal bir beğeni oluşturma, yaratıcı düşünme becerisi geliştirmedir. Bu hedeflenen davranışların kazandırılması sürecinde öğrencinin müzik dersine ilişkin tutumunda olumlu ya da olumsuz davranışların düzeltilmesi gerekir (Öztopalan, 2007; s.96).

Buna göre,

- Müzik eğitim programları düzenlenirken, kazandırılacak davranışların, kullanılacak yöntemlerin belirlenmesi, öğrenme-öğretme süreçlerinin tüm unsurlarının düşünülmesi ve buna bağlı

olarak yeni müzik ğretim programları geliştirilmesi önerilmektedir. Bu şekilde müzik eğitiminin tüm boyutları dengeli bir şekilde verilecek, müzik eğitiminde hedeflenen amaçlara doğru şekilde hizmet edilmiş olacaktır.

- Bu araştırma sonucuna göre çalgı eğitimi alan öğrencilerin müzik dersine yönelik olumlu tutum geliştirdikleri göz önünde bulundurularak KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaöğretim kurumlarında uygulanacak müzik eğitimi programlarında çalgı eğitimine yer verilmesi ve uygulamada kolaylık sağlaması açısından ders saatlerinin 6. , 7. ve 8. sınıflarda iki saate çıkarılması önerilmektedir. Ayrıca müzik eğitiminin bütün boyutlarının (ses eğitimi, müziksel işitme eğitimi, çalgı eğitimi, müzik beğenisi eğitimi, kuramsal bilgi eğitimi) sağlıklı bir şekilde tamamlanabilmesi açısından 9. , 10. , 11. ve 12. sınıflarda da seçmeli müzik derslerinin kesintisiz açılabilmesi için ilgili bakanlık tarafından, yeterli müzik ğretmeni kadrosunun her okulda bulundurulması önerilmektedir. Bu dersin ardışık olarak açılmaması ve dersin ardışık olarak işlenmemesi bilişsel açıdan ardışık sınıflar oluşturmamakta, bunun da müzik eğitiminde eksiklikler yarattığına inanılmaktadır. Dolayısıyla diğer araştırmalarda başka ülkelerde saptanan müzik eğitiminin akademik başarıya olumlu etkisinin, KKTC liselerinde aynı şekilde görülmediği saptanmıştır. Bu dersin ardışık olarak devam etmemesinin diğer bir nedeni de müzik dersinin işlendiği sağlıksız koşullardır. Müzik derslerinin daha sağlıklı ve uygun koşullarda gerçekleşmesi için gerekli fiziksel koşullar, araç ve gereçler zaman kaybedilmeden sağlanmalıdır ki böylece öğrenciler müzik dersine yönelik olumlu tutum geliştirip, ders seçiminde müzik dersinin tercih edilmesi artacak ve derslerin her sınıfta kesintisiz açılmasına olanak sağlanacaktır.
- Müzik eğitimcileri için hizmet içi eğitim programları hazırlanmalı katılımları sağlanmalı, yeni ğretim yöntemlerinden haberdar edilmelidir. Böylelikle yeni yöntemlerle öğrencilerin derse yönelik

olumlu tutumları arttırılacak, öğretmen ve öğrencinin motivasyonu sağlanmış olacaktır.

- KKTC Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Dairesi'nin hazırladığı öğretim yılına ait her ders için hazırlanan öğretim programı, ortaöğretimde 6. sınıftan 12. sınıfa kadar müzik dersi için de bakanlığa bağlı ilgili daire tarafından hazırlanmalıdır.
- Bu araştırma sonucunda öğrencilerin okul içinde veya okul dışında herhangi bir müzik faaliyetine katılma durumlarına göre müzik dersine yönelik olumlu tutum geliştirdikleri saptanmıştır. Bu sonuca göre, okullarda müzik öğretmenlerinin müzik faaliyetlerine daha fazla önem vermeleri, bu faaliyetleri zenginleştirmeleri, farklılıklar yaratmaları açısından da gerekli donanıma sahip olmaları için çağdaş yöntemleri sürekli takip etmeleri önerilmektedir. Ayrıca öğrencilerin okul dışında da bu gibi faaliyetlere katılmaları özendirilmelidir.
- Müzik öğretmenlerinin müzik eğitim programlarını uygulamada karşılaştıkları sorunları gidermek, yol göstermek ve doğru uygulamanın yapıldığını denetlemek adına, KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Denetleme Kurulu'ndan denetmenlerin düzenli olarak denetim yapmaları sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Ali, F. (1987). **Müzik ve Müziğin Sorunları**. İstanbul: Cem Yayınevi.
- Arkonaç, S.A. (2001). **Sosyal Psikoloji**, 2.Baskı. İstanbul: Alfa Basım Yayın Dağıtım.
- Aşçı, S. (2004). Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Öğrenci Tutumları ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişkiler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Biber Öz, N. (2001). Müzik Öğretimi Yetiştiren Kurumlarda Orkestra-Oda Müziği Eğitiminde Çalgının Yeri ve Önemi. Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı1. 2001.
- Bilen, S. (1995). İşbirlikli Öğrenmenin Müzik Öğretimi ve Güdüsel Süreçler Üzerindeki Etkileri. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Büyüktürk, Ş. , Çakmak, E. , Akgün, Ö. , Karadeniz, Ş. , Demirel, F. (2012). **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**. Ankara: Pegem Akademi.
- Cüceloğlu, D. (1991). **İnsan ve Davranışı: Psikolojinin Temel Kavramları**, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çubukçu, Z. (2008). **Eğitim Programı Tasarımı ve Geliştirilmesi, Öğretim İlke ve Yöntemleri**, 2. Baskı. Ankara: Maya Akademi.
- Deere. K. B. (2010). The Impact Of Music Education On Academic Achievement In Reading And Math, Doctoral Dissertation, Union University. <http://search.proquest.com/pqdtft/docview/759833158/13607370FAF5890780E/1?account=11054> adresinden 04.11.2015 tarihinde alınmıştır.
- Giomi, E. C. (2004). Effects Of Three Years Of Piano Instruction on Children's Academic Achievement, School Performance and Self Esteem. Psychology Of Music 2004, 32. 139, DOI: 10. 117/0305735604041491.

Gök, M. (2012). Müzik Eğitiminde 5E Modelinin Akademik Başarı, Tutum ve Kalıcılığa Etkisi. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitim Ana Bilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara.

Harrison, L. N. (1983). Getting Started In elementary Music Education. (1). New Jersey: Prentice-Hall, Inc, Englewood Cliffs.

İnceel, S. (2011). İlköğretim Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları İle Türkçe ve Müzik Dersleri Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, İstanbul.

İnceoğlu, M. (2000). **Tutum Algı İletişim**. Ankara: İmaj Yayınevi.

Karasar, N. (2011). **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**. Ankara: Nobel Yayınları.

Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). **Yeni İnsan ve İnsanlar**. 10. Baskı. İstanbul: Evrim Basım Yayın Ve Dağıtım.

Kırkız, A. Y. (2010). Öğrencilerin İngilizce Dersine Ait Tutumları İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları Ve Öğretim Bilim Dalı.

KKTC Milli Eğitim Bakanlığı (2015). 2015-2016 Öğretim Yılı Ortaokul, Genel Lise, Fen Lisesi, Resmi-Özel Kolej ve Anadolu Liseleri Haftalık Ders Dağılımı: Talim ve Terbiye Dairesi.

MEB, (2009). Ortaöğretim 9, 10, 11 ve 12. Sınıflar için Müzik Öğretim Programı, Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

MEB, (2011). Örneklem 462100011, Ankara: TC Milli Eğitim Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Sekreterliği.

Oral, B. (2000). Sosyal Bilgiler Dersinde İşbirlikli Öğrenme İle Küme Çalışması Yöntemlerinin Öğrencilerin Erişileri, Derse Yönelik Tutumları ve Öğrenilenlerin

kalıcılığı Üzerindeki Etkileri. Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi dergisi, 19(2), 43-49.

Özden, Y. (2002). **Öğrenme ve Öğretme**. Ankara: Pegem A Yayınları.

Öztopalan, E. (2007). İlköğretim Düzeyindeki Özel Okullar İle Devlet Okullarının 6,7 ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Programı.

Rauscher, F. H. , Show G. L. , Levine, L. J. , Wright E. L. , Dennis, W. R. , Newcomb, R. L. , (1997). Music Training Causes Long-Term Enhancement Of Preschool Children's Spatial-Temporal Reasoning. Neurological Research, 1997, Volume 19, February. Forefront Publishing Gr 01616412/97/010002-07.

Schellenberg, E. G. (2004). Music Lessons Enhance IQ. Psychological Science 2004, 15:511, DOI: 10.1111/j 0956-7976.2004.00711.x.

Silah, M. (2003). Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarılarını Etkileyen Çeşitli Nedenler Arasında Süreksiz Durumluk Kaygısının Yeri ve Önemi. Eğitim Araştırmaları Dergisi, 101, 102-115.

Suner, F. E. (2000). Farklı Liselerdeki Ergenlik Benlik Kaygısı, Akademik Başarı ve Sürekli Kaygı Düzeyi Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Topoğlu, O. , Erden, E. (2012). Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi. Akademik Bakış Dergisi. Sayı 31, 2, Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi.

Uçan, A. (2005). **Müzik Eğitimi, Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum**. 3. Baskı. Ankara: Evrensel Müzikevi Yayınları.

Uçan, A. (1997). Müzik Eğitimi: Temel Kavramlar, İlkeler, Yaklaşımlar. 2.Basım. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Umuzdaş, M. S. , Umuzdaş, S. (2015). 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Ekim/ Kasım 2015, 274.

Uyan, Z. D. (2012). Özengen Müzik Eğitimi Alan ve Almayan İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarının ve Okula Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Ankara.

Uysal, G. (2004). İlköğretim İşbirlikli Öğrenmenin Müzik Öğretiminde Sınıf Atmosferi ve Şarkı Söyleme Becerileri Üzerindeki Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ünal, İ. (2006). 6-8 Yaş Çocukları İçin Piyano Eğitimi Veren Kurumlarda Öğretmenlerin Başlangıç Aşamasında, Piyano Öğretim Yöntemlerinden Biri Olarak Yaratıcı Dramaya İlişkin Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi A.B.D. Müzik Öğretmenliği Programı, İzmir.

Varış, Y. A. , Cesur, D. (2012). Ortaöğretim Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişkileri. E- Journal Of New World Sciences Academy, Volume 7, Number: 4, Article Number: DO104.

EKLER

Ek: 1 Öğrenci Bilgi Formu ve Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Yönergesi

Ek: 2 Öğrenci Bilgi Formu

Ek: 3 Ortaöğretim Düzeyi Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği

Ek: 4 K.K.T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Genel Ortaöğretim Dairesi İzin Yazısı

Ek: 5 Ortaöğretim Düzeyi Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Kullanım İzni

Ek: 1

Değerli Öğrenci,

Bu bilgi toplama formu “KKTC’de Seçmeli Müzik Dersi Alan ve Almayan Öğrencilerin Akademik Başarılarının İncelenmesi” konulu yüksek lisans tezi için kullanılacaktır. Sizlerden toplanan bilgiler sadece bu araştırma kapsamında kullanılacak ve saklı tutulacaktır. Sorulara vereceğiniz cevapların içtenlikle ve doğru yanıtlanması araştırmanın geçerliliği açısından önem taşımaktadır.

Bilgi toplama formunda toplam 8 soru yer almaktadır. Bu soruların herbirini dikkatlice okuduktan sonra, size doğru gelen seçeneği kutucuk içerisine (X) koyarak işaretleyiniz. Lütfen hiçbir soruyu yanıtsız bırakmayınız.

Araştırmaya koyacağınız katkılardan dolayı teşekkür ederim.

Süley ÖZDEN

Yakındoğu Üniversitesi Müzik
Öğretmenliği Bölümü

Yüksek Lisans Öğrencisi

Ek : 2

ÖĞRENCİ BİLGİ FORMU

1.Cinsiyetiniz: () 1. Kız () 2. Erkek

2.Yaşınız :

3. 2014- 2015 Öğretim Yılı'nda hangi Alan/Bölüm dersleriyle ilgili ağırlıklı ders programında öğrenim gördünüz?

() 1.Sosyal Bilimler () 2.Türkçe-Matematik () 3.Fen Bilimleri () Dil

4. 2014- 2015 Öğretim yılı genel not ortalamanız

() 1.Desteklenmelidir "E" (3,50-4,49) () 2. Geçer "D" (4,50-5,49)
() 3. Orta "C" (5,50-6,49) () 4. İyi "B" (6,50-8,49)
() 5. Pek İyi "A" (8,50-10,00)

5. Annenizin öğrenim durumu: () 1. İlköğretim () 2. Lise () 3. Lisans
() 4. Lisansüstü

6. Babanızın öğrenim durumu: () 1. İlköğretim () 2. Lise () 3. Lisans
() 4. Lisansüstü

7. Ailenizin ekonomik durumunu nasıl tanımlarsınız?:

() 1. Gelir-giderden az () 2. Gelir gider denk () 3. Gelir giderden fazla

8. Dokuzuncu sınıfta müzik dersi aldınız mı? () 1.Evet, aldım

() 2.Hayır, almadım

8.1. Eğer dokuzuncu sınıfta müzik dersi aldıysanız ders notunuz:

() 1.Desteklenmelidir "E" (3,50-4,49) () 2. Geçer "D" (4,50-5,49)
() 3. Orta "C" (5,50-6,49) () 4. İyi "B" (6,50-8,49)
() 5. Pek İyi "A" (8,50-10,00)

9. Ailenizde müzikle ilgilenen biri var mı? () 1.Evet, var

() 2.Hayır, yok

10. Okul içinde veya dışında müzikle ilgili etkinliklere katılıyor musunuz?

() 1.Evet,katılıyorum () 2.Hayır,katılmıyorum

11. Herhangi bir enstrüman çalıyor musunuz?

() 1.Evet,çalıyorum () 2.Hayır,çalmıyorum.

Lütfen Arka Sayfaya Geçiniz.

Ek : 3

**BÖLÜM II. ORTAÖĞRETİM DÜZEYİ MÜZİK DERSİNE YÖNELİK
TUTUM ÖLÇEĞİ**

Aşağıdaki ankette her biri 5 seçenekten oluşan 18 ifade bulunmaktadır. Lütfen size uygun seçeneği, ilgili ifadenin karşısında bulunan kutucuğa X işareti koyarak belirtiniz

ORTAÖĞRETİM DÜZEYİ MÜZİK DERSİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.Müzik dersi kendime olan güvenimi artırır.	()	()	()	()	()
2.Müzik dersinde farklı kültürlerle ait müzikleri dinlemekten hoşlanırım.	()	()	()	()	()
3.Müzik dersleri yaratıcılığımı geliştirir.	()	()	()	()	()
4.Müzik dersi çalgılara olan ilgimi artırır.	()	()	()	()	()
5.Müzik derslerinde birlikte çalıp söylemekten zevk alırım.	()	()	()	()	()
6.Müzik dersi en sevdiğim derslerden biridir.	()	()	()	()	()
7.Derste müzik yeteneğimin geliştiğini hissedirim.	()	()	()	()	()
8.Müzik derslerine yalnızca not için çalışırım.	()	()	()	()	()
9.Haftalık müzik ders saati bana yetersiz gelir.	()	()	()	()	()
10.Müzik dersini, diğer derslerden daha çok önemserim.	()	()	()	()	()
11.Müzik dersine zorunlu olduğum için giriyorum.	()	()	()	()	()
12.Müzik dersi zorlandığım dersler arasındadır.	()	()	()	()	()
13.Müzik öğretmenimden dolayı müzik derslerini sevmem.	()	()	()	()	()
14.İleride müzikle ilgili bir meslek seçmeyi isterim.	()	()	()	()	()
15.Müzik derslerinde söylediğimiz şarkıları sevmiyorum.	()	()	()	()	()
16.Bence müzik dersine girmek zaman kaybıdır.	()	()	()	()	()
17.Müzik dersi bende stres yaratır.	()	()	()	()	()
18.Müzik dersi sayesinde yeteneklerimin farkına varırım.	()	()	()	()	()

Anket Bitmiştir, Teşekkür Ederiz.

Ek: 4

**KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
GENEL ORTAÖĞRETİM DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ**

Sayı: GOÖ.0.00.35-A/15/165043

16.12.2015

Sayın Süley Özden,

İlgi: 11.12.2015 tarihli başvurunuz.

Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü'nün TTD.0.00.03-12-15/1670 sayı ve 15.12.2015 tarihli yazısı uyarınca "KKTC'de Seçmeli Müzik Dersi Alan ve Almayan Öğrencilerin Akademik Başarıların İncelenmesi - Öğrenci Bilgi Formu ve Müzik Dersi Tutum Ölçeği" konulu çalışmanın gizlilik ve gönüllülük ilkelerine riayet edilerek uygulanması müdürlüğümüze uygun görülmüştür.

Ancak çalışmayı uygulamadan önce çalışmaya katılacak olanların bağlı bulunduğu okul müdürlüğüyle istişarede bulunulup, çalışmanın hangi okulda ne zaman uygulanacağı birlikte saptanmalıdır.

Çalışmayı uyguladıktan sonra sonuçlarının Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü'ne ulaştırılması yasa gereğidir.

Bilgilerinize saygı ile rica ederim.

Hüseyin Kavaz
Müdür

OB/PC

Tel (90) (392) 228 3136 - 228 8187
Fax (90) (392) 227 8639
E-mail meb@mebnet.net

Lefkoşa-KIBRIS

Ek : 5

Yakın Doğu Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, Süley Özden'in "K.K.T.C.'DE GENEL LİSELERDE SEÇMELİ MÜZİK EĞİTİMİ DERSİ ALAN VE ALMAYAN ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARILARI DURUMLARININ İNCELENMESİ" konulu Yüksek Lisans Tezinde, Danışmanlığını Prof. Dr. Memduh Özdemir'in yürüttüğü çalışmada, "ORTAÖĞRETİM DÜZEYİ MÜZİK DERSİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ GELİŞTİRİLMESİ" isimli çalışmamda uyguladığım ve tarafımdan geliştirilen "Müzik Dersi Tutum Ölçeği'nin kullanılmasına iznim vardır.

Doç.Dr. Yakup Alper VARİŞ

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı-Soyadı Süley Özden
Doğum Tarihi 14.02.1965
Doğum Yeri Gazi Mağusa

Eğitim Durumu

Lise 1980-1983 Lapta Yavuzlar Lisesi
Üniversite 1983-1987 Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi
Müzik Eğitimi Bölümü

Görev Aldığı Kurumlar ve Görevleri

1987-1989	Erenköy Lisesi	Müzik Öğretmeni
1989-2000	Lapta Yavuzlar Lisesi	Müzik Öğretmeni
2000-2004	Lapta Yavuzlar Lisesi	Müzik Öğretmeni Müdür Muavini
2004-2014	Lapta Yavuzlar Lisesi	Müzik Öğretmeni Baş Muavin
2014-2015	Oğuz Veli Ortaokulu	Müzik Öğretmeni Müdür Muavini
2015- Halen devam ediyor	Lapta Yavuzlar Lisesi	Müzik Öğretmeni Müdür Muavini

Katıldığı Kurs ve Seminerler

16 Nisan 2011	Alicja Fiderkiewicz Piano Masterclass Course
09-16 Eylül 2013	KKTC Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Ortak Hizmetler Dairesi Müdürlüğü “Eğitimde Fatih Projesi (Teknoloji Kullanımı)” Kursu.
Aralık 2012	KKTC Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Ortak Hizmetler Dairesi Müdürlüğü “Yüksek Öğrenime Geçiş ve Yerleştirme Sınavları” Semineri
21-31 Ocak 2011	“Modernisation in Education and Education Identities at Work” projesi kapsamında “Bireysel Farkındalıkların Ortaya Çıkarılması” Kursu.
28 Mart 2011	“Modernisation in Education and Education Identities at Work” projesi kapsamında “Yaşam Boyu Eğitim” Kursu
21-25 Ocak 2011	“Modernisation in Education and Education Identities at Work” projesi kapsamında “Öğrenci Merkezli Eğitim” Kursu
28 Mart 2011	“Modernisation in Education and Education Identities at Work” projesi kapsamında “Ölçme ve Değerlendirme” Kursu

2 Eylül 2014	KKTC Milli Eğitim Bakanlığı Ortak Hizmetler Dairesi Müdürlüğü “Çocuk ve Ergenlerde Madde Bağımlılığını Önleme” Semineri
2 Kasım 2009	“Modernisation in Education and Education Identities at Work” projesi kapsamında “Öğrencilerin Derslere Etkin Katılımı” Kursu
15-19 Temmuz 2012	“The Mediterranean Environment:An Overview” International Environment Institute University of Malta
1-30 Ocak 2007	Spring International Language Center,University of Arkansas, Bicommunal Support Programme of English
2-30 Eylül 2007	Spring International Language Center University of Arkansas, Bicommunal Support Programme of English
14 Nisan 2016	Doğu Akdeniz Üniversitesi “Beyin Siz Olmalısınız” Semineri
10 Mart 2016	Girne Amerikan Üniversitesi KKTC Eğitim Çalıştayı